

**A Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part (HUBN20038)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Eger, 2020

Készítette:
Bükk Nemzeti Park Igazgatóság

Elérhetőségei:
Postacím: Eger 3304, Sánc u. 6.
Tel: 36-412-571; Fax: 36-412-791
e-mail: titkarsag@bnpi.hu
honlap: www.bnpi.hu

Felelős tervező:
Schmotzer András

Közreműködő kutatási partner:
Bioaqua-Pro Kft. (Debrecen)
e-mail: info@bioaquapro.hu
honlap: www.bioaquapro.hu

Közreműködő szakértők:
Borbáth Péter
Dr. Gulyás Gergely
Ferenc Attila
Kalmár Zsuzsanna
Dr. Kiss Béla
Korompai Tamás
Kozma Péter
Dr. Müller Zoltán
Schmotzer András
Sasvári János
Tóth László
Dr. Vojtkó András

Térképeket készítette:
Kalmár Zsuzsanna

Fotókat készítette:
Sasvári János
Schmotzer András

Tartalomjegyzék

1.	<i>A terület azonosító adatai</i>	4
1.1.	Név	4
1.2.	Azonosító kód	4
1.3.	Kiterjedés	4
1.4.	A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	4
1.4.1.	<i>Jelölő élőhelyek</i>	4
1.4.2.	<i>Jelölő fajok</i>	4
1.5.	Érintett települések	4
1.6.	Egyéb védettségi kategóriák	5
1.7.	Tervezési és egyéb előírások	5
1.7.1.	<i>Természetvédelmi kezelési terv</i>	5
1.7.2.	<i>Településrendezési eszközök (Országos rendezési tervkataszter szerint)</i>	5
1.7.3.	<i>Körzeti erdőtervek és üzemtervek</i>	6
1.7.4.	<i>Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek</i>	6
1.7.5.	<i>Halgazdálkodási tervek</i>	6
1.7.6.	<i>Vízgyűjtő-gazdálkodási terv</i>	7
2.	<i>Veszélyeztető tényezők</i>	7
3.	<i>Kezelési feladatok meghatározása</i>	11
3.1.	Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	11
3.1.1.	<i>Fő célkitűzések</i>	11
3.1.2.	<i>További célok</i>	12
3.2.	Kezelési javaslatok	13
3.2.1.	<i>Élőhelyek kezelése</i>	16
3.2.1.1.	KE-1 kezelési egység: Honos erdőállományok	16
3.2.1.2.	KE-2 kezelési egység: Idegenhonos és származékerdők	18
3.2.1.3.	KE-3 kezelési egység: Löszgyepek, félszáraz gyepes és cserjések	21
3.2.1.4.	KE-4 kezelési egység: Üde mocsárrétek, szikes rétsztyepek	25
3.2.1.5.	KE-5 kezelési egység: Elszántott gyepszegélyek	29
3.2.2.	<i>Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés</i>	32
3.2.3.	<i>Fajvédelmi intézkedések</i>	33
3.2.4.	<i>Kutatás, monitorozás</i>	33
3.2.5.	<i>Mellékletek</i>	35
3.3.	A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	36
3.3.1.	<i>Agrártámogatások</i>	37
3.3.2.	<i>Pályázati források</i>	40
3.4.	A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	41
3.4.1.	<i>Felhasznált kommunikációs eszközök</i>	41
3.4.2.	<i>A kommunikáció címzettjei</i>	42
3.4.3.	<i>Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel</i>	42
4.	<i>Felhasznált irodalom</i>	44
5.	<i>Térképek</i>	45
6.	<i>Fotódokumentáció</i>	58
7.	<i>Jóváhagyó nyilatkozat</i>	60

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve és típusa:	Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
-----------------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBN20038
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	142,79 hektár
--------------------------------	---------------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2018. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek (kiemelt jelentőségű élőhely*)

- 6250* Síksági pannon löszgyepek
- 40A0* Szubkontinentális peri-pannon cserjések
- 91I0* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgy (*Quercus spp.*) fajokkal
- 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
- 91M0* Pannon cseres-tölgyesek

1.4.2. Jelölő fajok

- sztyeplepke (*Catopta thrips*)
- magyar tavaszi fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*)
- sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)
- nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*)
- díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*)
- Janka-tarsóka (*Thlaspi jankae*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Kerecsend	Heves	142,79	100	5,81
Összesen:		142,79	100	

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
védett természetvédelmi terület	72/TT/50	Kerecsendi-erdő természetvédelmi terület	118,83	83,2	1018/1959. OTT határozat, 151/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet
védett természetvédelmi terület	258/TK/93	Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet	22,10	15,5	9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 26/2008. (X. 22.) KvVM rendelet
ökológiai hálózat	-	magterület	142,79	100	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
		Összesen:	142,79	100	

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési terület két országos védett területtel is átfed.

A Kerecsendi-erdő természetvédelmi terület országos védettségét 1959-ben mondták ki, amikor is az Országos Természetvédelmi Tanács 1018/1959. sz. határozatával védetté nyilvánította. Az egyes jogszabályok és jogszabályi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről szóló 2007. évi LXXXII. törvény 6. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter a védettség fenntartásáról rendelkezett 2007-ben (151/2007. (XII. 27.) KvVM rendelete „a Kerecsendi-erdő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról”). A védett terület természetvédelmi kezelési tervét a 40/2016. (VI. 15.) FM rendelet – a Kerecsendi-erdő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 151/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet módosításáról – tartalmazza.

A Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervét a többször módosított 9/1993. (III. 9.) KTM rendelethez 2. sz. melléklete tartalmazza. A tervezési terület védetté nyilvánítását a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet bővítéséről szóló 26/2008. (X. 22.) KvVM rendelet mondta ki.

1.7.2. Településrendezési eszközök (Országos rendezési tervekatszter szerint)

Település	Típus	Határozatszám
Kerecsend	Helyi építési szabályzat és szabályozási terv	14/2004. (IX.14.) rendelet

A szabályozási terv, illetve településfejlesztési koncepció a tervezési területre vonatkozóan semmilyen olyan fejlesztési irányt nem jelölnek meg, amely a Natura 2000 célkitűzések megvalósításával összeegyeztethetetlen lenne.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Erdőtervezési körzet neve	Érintett települések (teljes körű felsorolás)	Aktuális erdőterület (ha) ¹	Erdőtervezés éve
Egri körzet	Kerecsend	119,87	2027

Az Egri Erdőtervezési Körzetben 2017-ben folytak erdőtervezési munkák, az erdőgazdálkodók számára készített (gazdálkodási lehetőségeket rögzítő) erdőtervek 2018. január 1. és 2027. december 31. közötti időszakra érvényesek. Az erdőtervezési folyamat során a „Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part” kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területet is érintő, részletes Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció készült, mely az erdőgazdálkodásra vonatkozóan megállapított javaslatokat Natura 2000 területekre, illetve a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak értékelését tartalmazza (a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság közreműködésével készítette a Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal AKF Erdészeti Osztálya). Az érintett erdőterület erdészeti hatóság által bejegyzett erdőgazdálkodója a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A tájegységi vadgazdálkodási terv az agrárminiszter 14/2018. (VII. 3.) AM rendeletében („az Északi hegy- és dombvidéki Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről”) került kihirdetésre.

A tervezési terület a 203. azonosítóval rendelkező „Bükk Vadgazdálkodási tájegység” részét képezi (az Országos Vadgazdálkodási Adattár alapján (<http://ova.info.hu/ujvgtajak.html>)).

A tervezési területen a Laskó-völgye Vadásztársaság (Füzesabony) látja el a vadgazdálkodási tevékenységeket (Azonosító száma: 705610).

A vadgazdálkodási üzemterv 2037.02. 28-ig érvényes.

A vadgazdálkodási tervek a Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Földművelésügyi Osztályán érhetők el.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A tervezési területen nincs nyilvántartott halgazdálkodási vízterület.

¹ Az adat a tervezési területtel átfedő területértéket mutatja (hektárban)

1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési terület a Tisza vízgyűjtő 2-8. azonosítóval rendelkező „Bükk és Borsodi-Mezőség” alegységekhez tartozik (1155/2016. (III. 31.) Korm. határozat alapján):

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

Az Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv, illetve a részvízgyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálatát Magyarország 2015. december 22-ig elkészítette, melyet a Kormány 1155/2016. (III.31) Korm. határozattal fogadott el.

A stratégiai dokumentáció 2016. áprilisban készült el (készítette: Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság).

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ²	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	H	10	<u>Síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> A gyepterelés hiányában az élőhelyfolt fokozatosan záródik, melynek következtében a fényigényes sztyeppfajok visszaszorulásával számolunk. <u>Janka-tarsóka (<i>Thlaspi jankae</i>)</u> Kezelések hiányában a Janka-tarsóka termőhelyei záródhatnak.
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében	H	15	<u>Síksági pannon löszgyepek (6250*), szubkontinentális peripannon cserjések (40A0*)</u> <u>Janka-tarsóka (<i>Thlaspi jankae</i>), sztyeplepke (<i>Catopta thrips</i>), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>)</u> AZ A06 tényezőnél jelzett hatás eredményeképp a növényzet szerkezete átalakul, fajkészletbeli változások is bekövetkeznek (pl. élőhelyi változatosság csökkenése, nem

² Magyarán: H (high) – magas; M (medium) – közepes; L (low) alacsony

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ²	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				kívánatos fajok előretörése, jelölő fajok /Janka-tarsóka, sztyeplepke/, vagy jelölő faj tápnövényének /nagy szikibagoly/ visszaszorulása).
I04	Problémát jelentő őshonos növény- és állatfajok	M	40	<p><u>Síksági pannon löszgyepek (6250*)</u>, <u>euro-szibériai erdősztyeptölgyesek tölgy (<i>Quercus</i> spp.) fajokkal (91I0*)</u>, <u>pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i>-val és <i>Carpinus betulus</i>szal (91G0*)</u>, <u>pannon cseres-tölgyesek (91M0*)</u></p> <p>A löszgyepek esetében a szukcesszió eredményeképp megjelentek a cserjések, melyek terjedésével a gypfoltok záródnak. Ebből következően a fényigényes fajok kiszorulnak. A siska nádtippan (<i>Calamagrostis epigeios</i>) előretörése is hasonló eredménnyel jár. Számos sztyepfaj a vastag nemezes fűavart nem tudja áttörni. A magasabb vadlétszám a jelölő erdei életközösségek degradációját, a hozzájuk kötődő értékes fajok visszaszorulását, gyomosodást, taposás felerősödését, mechanikai talajsérülést (elsősorban a vaddisznó (<i>Sus scrofa</i>) révén) okozhatja (I04).</p> <p><u>Janka-tarsóka (<i>Thlaspi jankae</i>)</u>, <u>sztyeplepke (<i>Catopta thrips</i>)</u></p> <p>A gyepek degradációja, gyomok terjedése, valamint a faj élőhelyén bekövetkező szukcessziós folyamatok kedvezőtlenül érinthetik a jelölő fajok populációit.</p>

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ²	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	5	<p><u>Síksági pannon löszgyepek (6250*)</u>, <u>szubkontinentális peri-pannon cserjések (40A0*)</u>, <u>euro-szibériai erdős-sztyepptölgyesek tölgy (<i>Quercus</i> spp.) fajokkal (91I0*)</u>, <u>pannon cseres-tölgyesek (91M0*)</u></p> <p>A löszgyepek táji környezetében kisebb akácok foltok, illetve ezüsthímzésű bozótok fordulnak elő, melyek terjedése a gyep rovására történik meg. Az özönnövények terjedése a természetes folyamatok „blokkolása” révén hat negatívan. Ez a jelölő erdei életközösségek degradációját okozza (elsősorban fehér akác /<i>Robinia pseudoacacia</i>/, mirigyes bálványfa /<i>Ailanthus altissima</i>/, amerikai kőris /<i>Fraxinus pennsylvanica</i>/, zöld juhar /<i>Acer negundo</i>/ terjedése figyelhető meg). A lékekben és az utakon alkalmilag terjedő ürömlévelű parlagfű (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>) révén a közegészségügyi (allergia) problémák is jelentkeznek.</p> <p><u>Janka-tarsóka (<i>Thlaspi jankae</i>)</u>, <u>magyar tavaszi fésűsbagoly (<i>Dioszeghyana schmidtii</i>)</u>, <u>díszes tarkalepke (<i>Hypodryas maturna</i>)</u></p> <p>A jelölő fajok élőhelyén az idegenhonos fajok – elsősorban a fehér akác – térhódítása megfigyelhető.</p>
N01	Hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges)	M	30	<p>euro-szibériai erdős-sztyepptölgyesek tölgy (<i>Quercus</i> spp.) fajokkal (91I0*)</p>

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ²	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
	hőmérsékleti értékek) a klímaváltozás következtében			Az erdőssztyep erdők esetében jelentős veszélyeztető tényezőknek tekinthetők a klimatikus hatásokból adódó változások (melyek elsősorban a szélsőséges hőmérsékleti értékekkel hozhatók összefüggésbe). A lombkoronaszint fajkompozíciós leromlását mutatja a csertölgy (<i>Quercus cerris</i>) és részben a magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) előretörése, valamint a „nemes tölgyek” (úgy mint kocsányos-, kocsánytalan és molyhos tölgy / <i>Quercus robur</i> , <i>Q. petraea</i> , <i>Q. pubescens</i> /) visszaszorulása.
L04	Természetes eutrofizáció vagy savasodás	L	30	<u>euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgy (<i>Quercus</i> spp.) fajokkal (9110*)</u> Az N01 tényezőnél jelzett változások eredményeképp a természetes eutrofizáció is jelentkezik, mely legtöbbször az erdő aljnövényzetének a nitrofitá fajokban való feldúsulásával jár együtt (a hatást fokozza az I04 tényezőnél jelzett vadhatás is).
Kívülről érkező hatás:				
A20	Műtrágya kijuttatása mezőgazdasági területre	M	10	<u>Síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> Az érintkező táji környezet adottságaiból adódóan, a magasabb teraszokról bemosódó a műtrágyák a talajban a nitrogén feldúsulását okozzák, ami a növényzet gyomosodásához vezet.
A21	Növényvédő szerek használata a mezőgazdaságban	L	10	<u>sztyeplepke (<i>Catopta thrips</i>), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>)</u>

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ²	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				A jelölő lepkefajok élőhelye szántókkal körülvett tájban található, így a növényvédőszeres elsodródása a faj fejlődésére kedvezőtlenül hathat.
A01	Mezőgazdasági művelés alá vonás (kivéve lecsapolás és égetés)	L	2	<u>sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>)</u> , <u>nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>)</u> A jelölő fajok élőhelyei közvetlenül szántóterületekkel érintkeznek, így beszántás veszélyeztetheti élőhelyüket.
Jövőbeli potenciális hatás:				
A11	Mezőgazdasági célú égetés	-	-	<u>sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>)</u> Potenciális veszélyeztető tényező a tél végi, kora tavaszi égetés, melynek során elpusztulnak az ágakra csomókban lerakott, áttelelő peték, esetleg a hernyófészkek.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

3.1.1. Fő célkitűzések

Kiemelt fontosságú cél a következő élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése:

- euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*) (91I0*)
- pannon gyertyános-tölgyes (91G0*)
- síksági pannon löszgyepek (6250*)
- magyar tavaszi fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*)
- nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*)
- sztyeplepke (*Catopta thrips*)
- Janka tarsóka (*Thlaspi jankae*)

Általános célkitűzések: A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának

alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:

- A terület táji és természeti adottságainak megőrzésével, fenntartásával a középhegységi és a síkvidéki területek közötti ökológiai kapcsolatok fenntartásában betöltött összekötő, közvetítő szerepének fenntartása, erősítése.
- A területen található természetes, tatárjuharos lösztölgyes állományok (9110) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása / elérése, különösen az idős állományrészek, faegyedek, valamint holt faanyag mennyiségének növelésével (kiemelten az erdőlakó lepkefajok és xilofág rovarok szempontjából);
- Az erdőállományokban felverődő lécek, illetve a nyiladékok fenntartása, változatos fa- és cserjeösszetételének biztosítása (elsősorban a magyar tavaszi fésűsbagoly */Dioszeghyana schmidtii/* fenntartása érdekében);
- A jelenleg nem őshonos fafajokból álló erdőállományok esetében az erdőfelújítás csak a termőhelynek megfelelő őshonos fafajokkal, szerkezetátalakításként végezhető;
- Az intenzíven terjedő, illetve inváziós fa- és cserjefajok – elsősorban az akác, zöldjuhar, bálványfa – visszaszorítását nemcsak az erdőrészekben, hanem az utak mentén és az erdei tisztásokon is meg kell oldani;
- A töviskes cserjékkel záródó és siska nádtippannal (*Calamagrostis epigeios*) fertőzött löszgyepek (6250) fenntartása tisztító kaszálással;
- A gyepterületek és cserjések záródásának megakadályozása (elsősorban a Jankatársóka (*Thlaspi jankae*) és a területen nem jelölő leánykökörtin (*Pulsatilla grandis*) és piros kígyószisz (*Echium russicum*) megőrzése érdekében);

3.1.2. További célok

- A sziki magaskórós állományok fenntartása, becserjésedésük megakadályozása elsősorban mechanikus kaszálási technológiai alkalmazásával (elsősorban a területen jelölő nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) állományok megerősítése érdekében);
- Az erdei, korábban parlagként hasznosított zárványszántók, parlagok erdősítése honos fafajokkal, a felverődő inváziós növényfajok (kanadai aranyvessző */Solidago canadensis/*, selyemkóró */Asclepias syriaca/*) visszaszorítása érdekében;
- A tervezési területen kívülről érkező káros hatások (pl. vegyszerbemosódás, beszántás, cserjések károsítása) mérséklése, a puffert képező cserjések fenntartásával, kialakításával;
- A löszgyepeket és árvalányhajás erdőpusztaréteket szegélyező töviskes cserjések (kökényes-galagonyás cserjések) foltokban történő visszaszorítása, legeltethetővé tétele;
- A gyepek részarányának növelése, az arra alkalmas szántóföldek visszagyepesítésével.
- A terület természetvédelmi kezelését megalapozó kutatások, vizsgálatok elősegítése, támogatása.
- A terület természeti értékeinek oktatási, környezeti nevelési, ismeretterjesztési célú bemutatása.

3.2. Kezelési javaslatok

A kezelési egységekre (KE) vonatkozó részletes kifejtést megelőzően a teljes tervezési terület vonatkozásában megadjuk a gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatokat (A. pont), a gazdálkodáshoz köthető, általános javaslatokat (B. pont) és a kötelezően betartandó előírásokat (C. pont).

A természetvédelmi szempontból javasolt kezelések könnyebb átláthatósága érdekében ún. kezelési egységeket (KE) határoztunk meg, melyeket hasonló jellegű élőhelyfoltok alkotnak. A kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlannyilvántartási határokat, mivel a valós és tényleges területhasználat ettől jelentősen eltérhet.

A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, tartalmazzak jelölő és nem jelölő élőhelytípusokat egyaránt. Mivel a tervezési terület igen mozaikos (összesen 156 élőhelyfolt került elkülönítésre), így a kezelési egységekbe beletartoznak olyan kisebb kiterjedésű élőhelyek is, melyeket a nagyobb egység részeként kell értelmezni (pl. gyepterületeken található cserjések és facsoportok stb.).

A kezelési egységeknél meghatározzuk azon intézkedéseket, melyeket a jelölő élőhely és/vagy faj megőrzése érdekében javasolunk; emellett az élőhelyfejlesztési lehetőségekre is kitérünk.

Fontos a jogszabályokban nevesített, kötelezően betartandó előírások és az önkéntesen vállalható javaslatok egymástól való elkülönítése. A fenntartó kezeléseknél már jogszabályokkal meghatározott, érvényes szabályozási rendszerek működnek (pl. a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet).

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. bekezdése alapján *„A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”*

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhöz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési egységek és a hozzájuk rendelt kezelési javaslatok meghatározásánál tekintetbe vettük a jelölő értékek megőrzését szolgáló egyéb területrészeket és szempontokat is (pl. a fajok élőhelyével szomszédos, csatlakozó területrészeket, az egyes állományok közti összeköttetést biztosító folyosókat, a közösségi jelentőségű fajok számára alkalmas élőhelyek védelmét és fejlesztési lehetőségeit, a potenciálisan jelölő élőhelyé fejleszthető területeket). Egyes kezelési egységeknél (pl. cserjések – KE-3) alternatív kezelési irányvonalakat is meghatároztunk; a cserjésedő, regenerálódó területek esetében természetvédelemi

szempontból mind a legelőterületek helyreállítása, mind a honos faállománnyal regenerálódó előerdők segítése kedvező hatású lehet.

A kezelési egységek elhelyezkedését a 3.2.5. pontnál szereplő térképmelléklet mutatja.

A.) Gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatok:

- A tervezési terület belterületbe vonása, azon lakó-, üdülő- vagy iparterület kijelölése nem javasolt.
- Új bányatelek kialakítása és egyéb infrastrukturális fejlesztés nem kívánatos.
- A közlekedést, hírközlést szolgáló, közvetlenül az élőhelyek kezeléséhez nem köthető ingatlanokon a természetvédelmi kezelési javaslatoknak figyelembe kell vennie a kiadott engedélyekben szereplő előírásokat (pl. vezetékek karbantartására vonatkozó előírásokat). A javaslatok itt leginkább arra vonatkoznak, hogy a szükséges – és legtöbbször a kezelők számára előírt – karbantartási munkák során a természeti károk és a környezeti terhelés minimális mértékűre csökkenjen.

A közlekedési folyosók (utak) és egyéb vonalas létesítmények (elektromos légvezetékek) karbantartása során (amellett, hogy a fenntartók/szolgáltatók a műszaki-üzembiztonsági szempontok maximális érvényesítésére kötelezettek/jogosultak) a természeti és táji értékek kímélete, védelme és fenntartása érdekében a következő általános kezelési javaslatokat szükséges figyelembe venni:

- A tevékenységet a természeti értékek legnagyobb kímélete mellett javasolt végezni.
- A kivitelezési tevékenységek területigényét a védett és a Natura 2000 területek közelében a műszakilag indokolható legkisebb térmértékre ajánlott csökkenteni.
- Törekedni kell a területen lévő vegetáció minél nagyobb arányú megtartására.
- A tevékenység során szükségessé váló cserjeirtást, fakivágást fészkelési időszakon kívül, augusztus 15. és március 15. között lehet végezni.
- A bolygatott talajfelszíneken az özönnövények megjelenését, megtelepedését, terjedését kaszálással javasolt megakadályozni.
- Növénytelepítés esetén a területen őshonos, valamint a potenciális vegetációnak megfelelő növényfajokból javasolt válogatni.
- A kivitelezési munkák megkezdése előtt a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságot értesíteni szükséges.

B.) Gazdálkodáshoz köthető javaslatok:

Az alábbiakban a tervezési területre jellemző gazdálkodási módokhoz kapcsolódó általános javaslatokat adtuk meg, a kezelési egységek (KE) részletes értékelésénél a kezelési javaslatok meghatározásánál szerepeltettük a területre vonatkozó jogszabályokat, melyek a terület használatával kapcsolatosan betartandóak (pl.: természetvédelmi kezelési terv előírásai). Törekedtünk az adaptív kezelést biztosító előírás-javaslatok olyan meghatározására, melyek lehetőség szerint a gazdálkodás során betarthatóak és az aktuális támogatási rendszerrel összhangban vannak.

Gyepgazdálkodás:

A gyepgazdálkodás során biztosítani szükséges a mozaikos szerkezetű élőhelyek fennmaradását. A természetes és természetszerű élőhelyek, társulások megőrzését az extenzív gyepgazdálkodással valósítható meg. A tervezési területen nem adható meg sem a kaszálás, sem pedig a legeltetés prioritásként.

Erdőgazdálkodás

A tatárjuharos löszölgyes és az egyéb természetes vagy természetszerű erdei életközösségek megőrzése érdekében gazdasági célú hasznosítás, faanyag-termelés helyett a területen a természetvédelmi kezelésért és vagyonkezelésért felelős Bükki Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi célú erdőkezelést végez. A 40/2016. (VI. 15.) FM rendelet 1. sz. mellékletében (természetvédelmi kezelési terv) megfogalmazott természetvédelmi kezelési módokkal, korlátozásokkal és tilalmakkal megvalósítható a természetvédelmi erdőkezelés a tervezési területen. A természetvédelmi erdőkezelés során meg kell őrizni a honos, kis arányban jelenlévő elegyfajokat, vadgyümölcsöket, az odvas, a „böhöncösödő” faegyedeket és az erdőszegélyeket.

Mezőgazdasági terület első erdősítése a tervezési területen nem javasolt, mivel a tervezési terület kijelölésének a célja a közösségi jelentőségű gyepes élőhelytípusok és az azokhoz kapcsolódó élővilág megőrzése.

Vadgazdálkodás:

A vadgazdálkodás feladatai a meglévő vadászati berendezésekkel megvalósíthatók, további vadászati infrastruktúra-fejlesztés nem indokolt. A szegélyélőhelyek (mezsgyék, cserjesávok és fasorok), mint vadbúvók, kímélete, fejlesztése (felújítása) kiemelten fontos az apróvad megőrzése, állományának fejlesztése szempontjából

Vízgazdálkodás:

Speciális vízgazdálkodási javaslatok a tervezési terület adottságaiból következően nem adhatók meg.

C) Kötelezően betartandó előírások:

A legfontosabb kötelezően betartandó előírásokat az egyes kezelési egységek (KE) ismertetésénél adjuk meg. Az alábbi jogszabályokat a kezelési egységek (KE) részletezésénél már nem ismételtük, mivel ezek a teljes tervezési területre vonatkozhatnak.

A felszín alatti vizek védelmére az alábbi hatályos jogszabályokat is figyelembe kell venni:

- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről különös tekintettel a település ivóvízbázisára és a strandi kutakra.
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
- 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről

- 27/2004. (XII.25.) „a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról” szóló KvVM rendelet

A tervezési területen a fentiekben túl a természetvédelmi hatóság a fokozottan védett fajok egyedének védelme érdekében – a Tvt. 44. §. (5) bekezdésében és a 12/2005. (VI.17.) KvVM rendelet 2. §-a alapján – az egyes fokozottan védett növény- és állatfajok élőhelyén és élőhelye körül korlátozást rendelhet el, ha a tervezett/várható használati mód, gazdálkodási tevékenység a fokozottan védett faj egyedének vagy állományának zavarásával, veszélyeztetésével, károsításával, elpusztulásával járna. A korlátozás elrendelését a természetvédelmi hatóság egyedi határozatban rendeli el (területi korlátozás lehatárolásával, védőzóna meghatározásával, időbeli hatály megadásával).

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. KE-1 kezelési egység: Honos erdőállományok

a) A kezelési egység meghatározása:

A kezelési egységgel lehatárolt terület felöleli a Kerecsendi-erdő honos erdőállományait, melyek mind közösségi jelentőségűek és egyben jelölő státuszúak is a területen.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek (K2), Cseres-kocsánytalan tölgyesek (L2a), Nyílt lösztölgyesek (M2) / Natura 2000 kód: Euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgy (*Quercus* spp.) fajokkal (91I0*), Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulusszal* (91G0*), Pannon cseres-tölgyesek (91M0)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: Janka-tarsóka (*Thlaspi jankae*), magyar tavaszi fészűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- érintett földrészletek: Kerecsend 057/4*, 071/3/b*, 071/3/c*, 071/3/g*, 071/3/h*, 071/3/j, 071/3/k, 071/3/l, 071/3/m, 071/3/n*, 072/27* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: Kerecsend 1/A, 1/B, 1/CE*, 14/A*, 2/A, 2/B, 3/A*, 3/NY, 4/A*, 5/A*, 5/B, 5/TI, 6/A, 6/NY, 7/A, 7/NY1, 7/NY2, 8/B, 8/C, 8/CE2, 8/D*, 8/E, 8/F*, 8/G, 8/H*, 8/I, 8/J (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges)

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A tervezési területen a „szentély-jellegű” erdőssztyep erdőtömb teljes területén természetvédelmi erdőkezelést kell megvalósítani a terület országos védett státuszából adódóan. A kezelési egység vonatkozásában a jelenlegi erdőkezelés kizárólag a korábban kialakított lékeken a honos faegyedek megsegítésére (ápolásokkal) korlátozódik. A természetvédelmi erdőkezelés céljai az alábbiak lehetnek: (i) bizonyos faegyedek és a cserjeszint megsegítése, (ii) kékek kialakítása (egy-egy faegyed, vagy kisebb facsoport kivágásával) és (iii) nagyobb mennyiségű holtfa kialakítása. Ennek módszereit, megvalósítási lehetőségeit a természetvédelmi

erdőkezelési gyakorlat már alkalmazza (pl. lábon álló holtfa gyűrűzése, faegyedek sebzése).

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos jelentőségű védett természeti terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Kerecsendi-erdő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 151/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet módosításáról szóló 40/2016. (VI. 15.) FM rendelet 1. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (továbbiakban „R”). Az erdőkre vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.2.3.) az alábbiak:

- *„Őshonos fafajokból álló erdőben a biológiai sokféleség megőrzését, a természetes állapotról jellemző fajösszetétel, tér- és korszerkezet kialakítását vagy fenntartását folyamatos erdőborítás mellett kell biztosítani.*
- *Biztosítani kell a fekvő és álló holtfa-készlet teljes kíméletét. Ez alól kivételt képez az előre nem látható esemény (pl. szélöntés, jégtörés, erdőtüz) során keletkezett új holtfa, amely kitermelhető, de az új holtfa becsült összterfogatának legalább 20%-át a területen vissza kell hagyni. A területen különböző típusú (pl. tővön száradt faegyedek, törzscsonkok, tuskók), méretű és változatos térbeli eloszlású holtfa-készletet kell biztosítani.*
- *A természetvédelmi célú erdőkezelés során meg kell őrizni az őshonos elegyfa fajok egyedeit, a vadgyümölcs, az odvas, a „böhöncösödő” faegyedeket és az erdőszegélyeket.*
- *Fahasználatokat és faanyagmozgatást - élel és vagyon, valamint az erdő egészségének védelme érdekében végzendő, halaszthatatlan beavatkozások kivételével - csak a talaj fagyott vagy száraz állapotában lehet végezni.”*

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E04	Közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok populációinak, továbbá a természetes és természetszerű erdők 100 m-es körzetében idegenhonos fafajok telepítésének korlátozása
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása
E39	A mikroélőhelyek fenntartása. [Megjegyzés: Tisztásokkal fedett, cserjésedő záródáshiányos foltok megőrzése].
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészt területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot

E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása
E61	Talajvédelmi rendeltetésű és felnyíló (erdőssztyepp jellegű) erdők esetében a felújítás során a tájhonos fafajok tuskó- és gyökérsarj eredetű újulatának megőrzése
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása
E95	A talajszinten odúval rendelkező fák kivágása magas tuskó visszahagyásával, az odú megőrzésével

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység vonatkozásában a holtfa mennyiségi és minőségi növelése érdekében aktív beavatkozások is tervezhetők (pl. lábon álló holtfa gyűrűzésével, magas csonk, fekvő holtfa visszahagyásával, faegyedek sebzésével).

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A tervezési terület erdőterülete „szentély-jellegű” erdőssztyep-erdőnek tekinthető. A területen található összefüggő honos erdőállományok, közösségi jelentőségű élőhelytípusokat reprezentálnak és közösségi jelentőségű fajok élőhelyeül szolgálnak, nagy természetvédelmi jelentőséggel bírnak. Az élőhelytípusra javasolt erdőkezelések a jelenlegi természetesség fenntartását, természetes úton történő javulását szolgálják. A molyhos tölgyesek jelentős természeti értéket hordozó állományai kifejezetten véderdők, fenntartásukhoz aktív kezelés nem szükséges. A természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülése a cél, a természetvédelmi erdészeti beavatkozások csak a meglévő állapot javulását szolgálhatják. Mivel a teljes erdőtömb természetvédelmi vagyonekezelésben található, így társulásalapú további kezelési egységekre történő felosztás nem volt indokolt. A legfontosabb kezelési feladatok között jelentkezik az inváziós fásszárúak visszaszorítása, terjedésének megakadályozása.

3.2.1.2. KE-2 kezelési egység: Idegenhonos és származékerdők

a) A kezelési egység meghatározása:

A tervezési terület összes telepített – nem honos faállománnyal jellemezhető – erdei ide kerültek besorolásra. A telepített akácokon, nemesnyárasokon, korai juharosokon és szürke nyarasokon és vörös tölgyeseken túl ide soroltuk a spontán terjedéssel létrejött akácokat is.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: Óshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), Óshonos lombos fafajokkal elegyes

idegenhonos lombos és vegyes erdők (RDb), Ültetett akácok (S1), Nemesnyárasok (S2), Egyéb tájidegen lombos erdők (S3), Nem őshonos fafajok spontán állományai (S6) / Natura 2000 kód: nincs érintettség

- érintett közösségi jelentőségű fajok: magyar tavaszi fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- érintett földrészletek: Kerecsend 057/11*, 057/13*, 057/19*, 057/4*, 071/3/b*, 071/3/c*, 071/3/f, 071/3/g*, 071/3/h*, 071/3/n* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: Kerecsend 1/C, 1/CE*, 3/A*, 4/A*, 4/B, 5/A*, 5/CE, 8/A, 8/D*, 8/H* (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges)

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A legfontosabb erdőkezelői teendő az intenzíven terjedő (akác), illetve inváziós fásszárúak visszaszorítása, középtávon a szerkezetátalakítás. A nem tájhonos állományok (pl. vörös tölgyesek, telepített korai juharosok) esetében fokozatosan javasolt a fafaj-csere megvalósítása, mivel véghasználat esetén a peremhelyzetű erdőrészek felől nagyobb inváziós nyomás érné a természetes erdőállományokat.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos jelentőségű védett természeti terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Kerecsendi-erdő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 151/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet módosításáról szóló 40/2016. (VI. 15.) FM rendelet 1. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (továbbiakban „R”). Az erdőkre vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.2.3.) az alábbiak:

- *„Idegenhonos fafajú erdőállományok termőhelynek megfelelő, őshonos fajkból álló elegyes állományokra való átalakítását fokozatosan, folyamatos erdőborítás biztosításával kell elvégezni.*
- *Idegenhonos, agresszíven terjeszkedő fafajok egyedeinek eltávolítása, terjedésük megakadályozása érdekében indokolt esetben vegyszeres beavatkozás is alkalmazható. A vegyszeres beavatkozás engedéllyel, pontszerűen, tuskókenéssel, törzsfűrassal az élőhely és a védett fajok teljes kímélete mellett történhet.*
- *Fahasználatokat és faanyagmozgatást - élet és vagyon, valamint az erdő egészségének védelme érdekében végzendő, halaszthatatlan beavatkozások kivételével - csak a talaj fagyott vagy száraz állapotában lehet végezni.”*

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete.

E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása.
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tö- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E51	Felújítás tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal. [Magyarázat: termőhelytől függően kocsányos-tölgyes, cseres állományokkal].
E54	Idegenhonos fajú faállomány szerkezetátalakítása.[Magyarázat: az állományban meglévő honos fajok kíméletével a talajelőkészítés során].
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E62	Az idegenhonos és tájidegen fajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.
E64	Az idegenhonos és tájidegen fajú erdők véghasználata során a tájhonos fajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E77	Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedeinek eltávolítása során tekintettel kell lenni a túlzott mértékű kitermelés okozta lékesedés elkerülésére a kitermelésre kerülő egyedek kijelölésével vagy a kitermelt idegenhonos fajok egyedeinek helyén, kézi munkával, talaj-előkészítés nélkül, mesterséges felújítás elvégzésével

E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Elsődleges élőhelyfejlesztési javaslat az ültetvények és az elakácosodott származékerdők szerkezetátalakítása a termőhelynek megfelelő tájhonos fafajokból álló erdőállományokká. Ennek ütemét és mértékét a körzeti erdőtervezéskor szükséges megállapítani.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A legkisebb természetvédelmi értéket képviselő, az akác és a bálványfa terjedési gócaként is számon tartható élőhelyek, melyek átalakítása őshonos fafajokból álló állományokká fontos fejlesztési célként jelenik meg. A kezelési javaslatok a természetességi állapotuk javulását, az inváziós növényfajok terjedésének megakadályozását, valamint az erdőgazdálkodási beavatkozások közvetlen negatív hatásainak megelőzését szolgálják.

3.2.1.3. KE-3 kezelési egység: Lössgyepek, félszáraz gyepek és cserjések

a) A kezelési egység meghatározása:

Számos, igen eltérő természetességű élőhelytípust foglal magába a kezelési egységgel lehatárolt terület. Ide kerültek besorolásra a tervezési terület összes természetszerű gyeptípusai lössgyepek és félszáraz gyepek, illetve ezek leromlott állományai. A kezelési egységhez soroltuk a gyepekkel határos cserjéseket is, melyek részben természetes sztyepecserjések (cseplezsmeggyesek), másrészt spontán szukcesszióval kialakult galagonyás-vadrózsás-kökényes töviskes cserjések.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok (H4), Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek (H5a), Sztyepecserjések (M6), Jellegtelen üde gyepek (OB), Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), Üde és nedves cserjések (P2a), Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), Homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak (U7) / Natura 2000 kód: Szubkontinentális peri-pannon cserjések (40A0*), Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), Síksági pannon lössgyepek (6250*).
- érintett közösségi jelentőségű fajok: Janka-társóka (*Thlaspi jankae*), piros kígyószisz (*Echium russicum*), leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*), sztyeplepke

(*Catopta thrips*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), magyar tarsza (*Isophya costata*).

- érintett földrészetek: Kerecsend 057/10, 057/11*, 057/12*, 057/13*, 057/19*, 057/2, 057/4*, 071/3/a, 071/3/b*, 071/3/c*, 071/3/n*, 071/3/p, 072/27* (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges).
- érintett erdőrészetek: Kerecsend 1/CE*, 14/A*, 4/C, 8/CE1*, 8/F*, 8/TI (a csillaggal [*] jelölt erdőrészetek érintettsége csak részleges).

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységgel lehatárolt területrészt többnyire gazdálkodással nem érintett, azonban mivel olyan erdőrészeteket is érint, melyekben erdészeti hasznosítás tervezett, így fontosnak tartottuk a releváns erdőgazdálkodási javaslat-pontok kiemelését is. A szárazgyepek esetében a természetes folyamatok szabad érvényesülését biztosítani szükséges. Optimális kezelésként a természetvédelmi célú cserje- és inváziós fásszárú-irtás, valamint a kézi- és kis talajnyomású gépekkel történő őszi kaszálás adható meg. A gazdálkodás az erdőssztyep jelleg (facsoportok és egyes fák, cserjés foltok, változatos gyepruktúra) megtartásával javasolt. A természetes gyepterületek erdősítése nem javasolt. A kezelési egységbe tartozó élőhelyek (gyepterületek) kezelése elsődlegesen természetvédelmi célokat kell, hogy szolgáljon. A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 38. §-a alapján a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges többek között a védett területen folytatott legeltetéshez, kaszáláshoz és terület helyreállításához. A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat.

Kötelező előírásoknak tekinthetők a védett területekre, a természetvédelmi kezelési tervekben meghatározott korlátozások és tilalmak is. A védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Kerecsendi-erdő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 151/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet módosításáról szóló 40/2016. (VI. 15.) FM rendelet 1. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (továbbiakban „R”). A gyepekre (és erdei tisztásokra) vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.2.2. és 3.2.3) az alábbiak:

- „Gyep fenntartása során tilos a tápanyag-utánpótlás, a felületés és a vegyszerhasználat - utóbbi esetben az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő cserje- és fajok elleni vegyszeres védekezés kivételével.
- Gondoskodni kell az agresszíven terjeszkedő cserjefajok, továbbá az idegenhonos vagy tájidegen fajok gyepen megjelenő egyedeinek eltávolításáról, e fajok terjedésének megakadályozásáról. Az e célból történő vegyszerhasználat során a 3.2.3.4. pontban foglaltakat kell alkalmazni.
- Lágyszárú idegenhonos fajok terjeszkedését mechanikai módszerekkel kell megakadályozni.
- Gyep feltörése tilos.
- Az erdei tisztásokat és a nyiladékokat rendszeres kaszálással és szárzúzással kell fenntartani.”

Az országos jelentőségű védett természeti terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (továbbiakban „R”). A gyepekre vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.1.1.) az alábbiak:

- „Gyepgazdálkodás elsősorban a gyeptípushoz igazodó legeltetéssel, kaszálással, természetkímélő használatlaltal történhet.
- A gyepek juh, szarvasmarha, ló legeltetésével vagy kaszálással hasznosíthatók.
- A gyepeken tartható maximális állatlétszámot az egyes területek vonatkozásában a gyepek eltartóképességének figyelembevételével kell meghatározni, azonban nem haladhatja meg az 1 szamosállat/ha sűrűség értéket.
- Új legelőberendezések létesítése az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon történhet.
- Gyepterületen gépi munkát csak szilárd, száraz talajon szabad végezni.
- Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek és technológiák alkalmazhatók.
- Kaszálógépeken vadriasztó berendezés használata kötelező.
- A kaszálók területének 2%-án kaszátlan sávot kell meghagyni éves váltással.
- Az elgyomosodott gyepterületek állapotának helyreállítása érdekében az igazgatósággal előzetesen egyeztetve gazoló kaszálásokat kell alkalmazni.
- Gyepeken szerves trágya és talajjavító anyag deponálása tilos.”

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormány rendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

- „3. § (1) A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.
(2) Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.
(3) A gyepterület túllegeltetése tilos.
(4) A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.
(5) Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kiszórása tilos.
4. § (1) A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásuként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.
(2) A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.
(3) Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.
(4) A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:
a) a nád irtásához, valamint
b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.
(5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.

5. § (1) A kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.
- (2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.
- (3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak.
- (4) Gyepterületen a szálas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.”

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett
GY13	Kiszántás nem megengedett
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása
GY98	A kaszálatlan területet kaszálásonként más helyen történő kialakítása
GY99	A kaszálatlan területet évente más helyen történő kialakítása
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül

GY128	Kaszálás száruzással nem helyettesíthető
-------	--

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyfejlesztési javaslatként a cserjésedés és spontán erdősülés visszaszorítása, valamint az idegenhonos inváziós fásszárúak eltávolítása adható meg. A jellegtelen gyepeként (OB és OC élőhelykategóriák) térképezett élőhelyfoltok megfelelő kezeléssel viszonylag gyorsan gyeppé alakíthatók. Fontos itt is megjegyezni, hogy az élőhelyfejlesztések során a gyepek közé ékelődő sztyeppcserjések, illetve az idős hagyásfák teljes kíméletét, valamint a töviskes cserjések részleges kíméletét indokolt biztosítani.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A tervezési területen található löszgyepek és félszáraz gyepek régiósan is igen értékes állományoknak tekinthetők. Több jelölő és hazai védettséggel bíró faj jelentős állománya található meg. Természetességi állapotuk változatos, élőhelyfoltokként különbözhet. Legértékesebbek azok, melyek tölgyes foltokhoz, sztyeppcserjésekhez kapcsolódnak, azzal mozaikot képeznek. A magas természeti értékességű gyepek élőhelytípusokra javasolt kezelések a jelenlegi természetesség fenntartását, javulását szolgálják. A legfontosabb kezelési feladatok között jelentkezik az idegenhonos inváziós fásszárúak visszaszorítása, terjedésének megakadályozása, illetve a gyeprekonstrukcióval helyreállított gyepek állapotának fenntartó kezelésekkel való megőrzése.

3.2.1.4.KE-4 kezelési egység: Üde mocsárrétek, szikes rétsztyepek

a) A kezelési egység meghatározása:

A Laskó patak magas teraszán található mocsárréteket és sziki rétsztyepeket soroltuk ehhez a kezelési egységhez. A KE-3 egységgel lehatárolt löszgyepekhez és cserjésekhez illeszkednek, az átmenet köztük sok esetben nem éles. Jellemzőjük a magasabb talajvízszint és az ebből fakadó üdébb növényzeti típusoknak a megjelenése. A kezelési egységgel lehatárolt mozaikos területbe kisebb zárvány-jellegű löszgyepeket és szárazabb cserjéseket is belevettünk.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: Nem zombékoló magassárrétek (B5), Mocsárrétek (D34), Kocsordos-öszirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek (F3), Löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek (H5a), Jellegtelen üde gyepek (OB), Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b) / Natura 2000

kód: Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*), Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei (6440).

- érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*).
- érintett földrészetek: Kerecsend 057/12*, 057/13*, 057/19*, 071/3/n* (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges).
- érintett erdőrészetek: Kerecsend 8/CE1* (a csillaggal [*] jelölt erdőrészetek érintettsége csak részleges).

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A mocsárrétek, sziki rétsztyepek erősen kezelésfüggő élőhelytípusnak tekinthetők, fennmaradásuk, természetes állományképük csak kaszálással biztosítható. Jelenleg többnyire kaszálással sem érintettek, a mélyebb fekvésű foltokban a talajon megjelenő talajvíz hosszabb ideig is fennmaradhat. Az adott év csapadékjárásának függvényében több esetben a gépkocsival történő közlekedés mély kerékvágásokat alakít ki a mocsárréteken, mely természetvédelmi szempontból nem kedvező (gyomosodás lép fel ezeken a részeken).

Optimális kezelésként a természetvédelmi célú cserje- és inváziós fásszárú-irtás, valamint a kézi- és kis talajnyomású gépekkel történő őszi kaszálás adható meg. A gazdálkodás az erdőssztyep jelleg (kisebb cserjés foltok, változatos gyepruktúra) megtartásával javasolt. A természetszerű gyepterületek erdősítése nem javasolt. A kezelési egységbe tartozó élőhelyek (gyepterületek) kezelése elsődlegesen természetvédelmi célokat kell, hogy szolgáljon. Ide értendő a további beszántások, szegélyek elszántásának a megakadályozása is (pl. fokozott őrszolgálati ellenőrzésekkel, gazdálkodókkal való kapcsolattartással és kommunikációval). A legfontosabb kezelési feladatok között jelentkezik a terjedő honos és idegenhonos fajok visszaszorítása, terjedésüknek megakadályozása, valamint a peremszéli élőhelyek elszántásának a megakadályozása.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 38. §-a alapján a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges többek között a védett területen folytatott legeltetéshez, kaszáláshoz és terület helyreállításához. A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat.

Kötelező előírásoknak tekinthetők a védett területekre, a természetvédelmi kezelési tervekben meghatározott korlátozások és tilalmak is. A védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Kerecsendi-erdő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 151/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet módosításáról szóló 40/2016. (VI. 15.) FM rendelet 1. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (továbbiakban „R”). A gyepekre (és erdei tisztásokra) vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.2.2. és 3.2.3) az alábbiak:

- „Gyep fenntartása során tilos a tápanyag-utánpótlás, a felületés és a vegyszerhasználat - utóbbi esetben az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő cserje- és fafajok elleni vegyszeres védekezés kivételével.
- Gondoskodni kell az agresszíven terjeszkedő cserjefajok, továbbá az idegenhonos vagy tájidegen fafajok gyepeken megjelenő egyedek eltávolításáról, e fajok

terjedésének megakadályozásáról. Az e célból történő vegyszerhasználat során a 3.2.3.4. pontban foglaltakat kell alkalmazni.

- *Lágyszárú idegenhonos fajok terjeszkedését mechanikai módszerekkel kell megakadályozni.*
- *Gyep feltörése tilos.*
- *Az erdei tisztásokat és a nyiladékokat rendszeres kaszálással és szárzúzással kell fenntartani.”*

Az országos jelentőségű védett természeti terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (továbbiakban „R”). A gyepekre vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.1.1.) az alábbiak:

- *„Gyepgazdálkodás elsősorban a gyeptípushoz igazodó legeltetéssel, kaszálással, természetkímélő használattal történhet.*
- *A gyepek juh, szarvasmarha, ló legeltetésével vagy kaszálással hasznosíthatók.*
- *A gyepeken tartható maximális állatlétszámot az egyes területek vonatkozásában a gyepek eltartóképességének figyelembevételével kell meghatározni, azonban nem haladhatja meg az 1 szamosállat/ha sűrűség értéket.*
- *Új legelőberendezések létesítése az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon történhet.*
- *Gyepterületen gépi munkát csak szilárd, száraz talajon szabad végezni.*
- *Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek és technológiák alkalmazhatók.*
- *Kaszálógépeken vadriasztó berendezés használata kötelező.*
- *A kaszálók területének 2%-án kaszátlan sávot kell meghagyni éves váltással.*
- *Az elgyomosodott gyepterületek állapotának helyreállítása érdekében az igazgatósággal előzetesen egyeztetve gazoló kaszálásokat kell alkalmazni.*
- *Gyepeken szerves trágya és talajjavító anyag deponálása tilos.”*

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

3. § (1) *A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.*
 - (2) *Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.*
 - (3) *A gyepterület túllegeltetése tilos.*
 - (4) *A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.*
 - (5) *Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kiszórása tilos.*
4. § (1) *A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásenként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.*
 - (2) *A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.*
 - (3) *Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.*
 - (4) *A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az*

engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:

a) a nád irtásához, valamint

b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.

(5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.

5. § (1) A kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.

(2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.

(3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak.

(4) Gyepterületen a szálas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.”

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett
GY13	Kiszántás nem megengedett
GY15	Tűzpászták létesítése nem megengedett
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéshez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása
GY98	A kaszálatlan területet kaszálásonként más helyen történő kialakítása
GY99	A kaszálatlan területet évente más helyen történő kialakítása
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása

GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül
GY128	Kaszálás szárzúzással nem helyettesíthető

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A sziki kocsordos rétsztyepek és a mocsárrétek szegélyében kisebb elszántott sávok is találhatóak (lásd KE-5). Ezen a részeken a gyepterület helyreállítása szükséges, melynek révén a szántószegély felől a gyomos sáv eltolódik, így a gyomosodás mértéke kisebb lesz. A siska nádtippannal és közönséges náddal (*Phragmites australis*) terjedő gyepterületek kezelését javasolt a fajok virágzását megelőzően elvégezni.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A tervezési terület sziki magaskórós rétsztyepe régiós szinten is kiemelkedő értékekkel bír, így megőrzésük kiemelt prioritás. A megfogalmazott kezelési javaslatok a meglévő természetes állapotú rétsztyepek és mocsárrétek fenntartó kezelését, valamint a leromlott állományok esetében a veszélyeztető tényezőknek a megszüntetését szolgálják (pl. nádasodás, szegélyek elszántása).

3.2.1.5. KE-5 kezelési egység: Elszántott gyepszegélyek

a) A kezelési egység meghatározása:

A tervezési területen azon gyepszegélyei lettek lehatárolva a kezelési egységben, amelyek elszántással érintettek a tervezési területen.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák (T1) / Natura 2000 kód: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű faj: nincs érintettség
- érintett földrésztetek: Kerecsend 057/11*, 057/13*, 057/19* (a csillaggal [*] jelölt földrésztetek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrésztetek: nincs érintettség

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A védett és Natura 2000 besorolású gyepek elszántása nem megengedett. Ennek következtében szükséges az elszántott gyepterületek határainak kimérése és a gyepterület

helyreállítása, melynek módja a terület évenként kétszeri tisztítókaszálása, esetleges felülvetése (pl. füves-here keverékkel).

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (a továbbiakban: „R”). Mind a jelenlegi hasznosításhoz köthető szántókra vonatkozó, mind pedig a jövőbeli (gyep művelési ághoz köthető) gyepekre vonatkozó legfontosabb kezelési módokat, korlátozásokat és tilalmakat ismertetjük. A szántókra vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.1.2.) az alábbiak:

- *„Nagy műveletszámú, élőmunka-, vegyszer- és műtrágyaigényű intenzív növénykultúrák termesztése tilos.*
- *A gabonafélék betakarítása után, a tavaszi vetésű kultúrák előtt a terület 25%-án zöldségart kell meghagyni.*
- *Műutak szegélyeinek kivételével 6 m széles vegyszermentes táblaszegélyeket kell kialakítani.*
- *Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási és betakarítási módszerek és technológiák alkalmazhatók.*
- *A lucerna területének 2%-án kaszátlan sávokat kell váltakozó helyen meghagyni.*
- *Kaszálógépeken vadriasztó berendezés használata kötelező.*
- *Repülőgépes mezőgazdasági munka az igazgatósággal végzett egyeztetést követően végezhető.*
- *Magas környezetterhelési kockázattal járó vegyszerek használata tilos.”*

A gyepekre vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.1.1.) az alábbiak:

- *„Gyepgazdálkodás elsősorban a gyeptípushoz igazodó legeltetéssel, kaszálással, természetkímélő használatlaltal történhet.*
- *A gyepek juh, szarvasmarha, ló legeltetésével vagy kaszálással hasznosíthatók.*
- *A gyepeken tartható maximális állatlétszámot az egyes területek vonatkozásában a gyepek eltartóképességének figyelembevételével kell meghatározni, azonban nem haladhatja meg az 1 szamosállat/ha sűrűség értéket.*
- *Új legelőberendezések létesítése az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon történhet.*
- *Gyepterületen gépi munkát csak szilárd, száraz talajon szabad végezni.*
- *Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek és technológiák alkalmazhatók.*
- *Kaszálógépeken vadriasztó berendezés használata kötelező.*
- *A kaszálók területének 2%-án kaszátlan sávot kell meghagyni éves váltással.*
- *Az elgyomosodott gyepterületek állapotának helyreállítása érdekében az igazgatósággal előzetesen egyeztetve gazoló kaszálásokat kell alkalmazni.*
- *Gyepeken szerves trágya és talajjavító anyag deponálása tilos.”*

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

- „3. § (1) A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.
(2) Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.
(3) A gyepterület túllegeltetése tilos.
(4) A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.
(5) Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürüleből származhat, trágya kiszórása tilos.
4. § (1) A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.
(2) A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.
(3) Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.
(4) A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:
a) a nád irtásához, valamint
b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.
(5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.
5. § (1) A kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.
(2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.
(3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak.
(4) Gyepterületen a szálas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.”

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok az alábbiak. Az alábbi pontban csak az előző pontban felsorolt kötelezően betartandó előírásokon túli gyepes előírásjavaslatokat (GY) listázzuk.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY13	Kiszántás nem megengedett
GY15	Tűzpászták létesítése nem megengedett
GY24	A gyepök természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység vonatkozásában élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem fogalmazhatók meg. A gyepkonverzió – mivel gyep művelési ágú területek sorolandók ide – nem tekinthető ilyen javaslatnak, ezt hatósági úton javasolt megvalósítani.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A kezelési egységgel lehatárolt területrészeket a gyepök szegélyeinek elszántásával kialakult kisebb sávok képezik. Ezen esetekben – akár hatósági úton is – a birtokhatárok állandósítása a cél, majd ez követően a művelési ágnak (gyep) megfelelő hasznosítást kell folytatni. Ezen intézkedésekkel a jelölés alapjául szolgáló élőhelyek kiterjedése nő.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A részletes élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1 pontjánál, az egyes kezelési egységek (KE) részletes leírásánál adtuk meg.

Gyepterületek helyreállítása/fejlesztése gyep típusoktól függően, legeltetéssel, kaszálással, illetve cserjeirtással, inváziós fafajok egyedeinek eltávolításával történhet (lásd KE-3).

Erdősült területek esetén az élőhelyek helyreállítása elsősorban az inváziós fafajok visszaszorítására irányuló aktív tevékenységet jelenti (lásd KE-1 és KE-2). A honos erdőállományok vonatkozásában a holtfa mennyiségi és minőségi növelése érdekében aktív beavatkozások is tervezhetők (pl. lábon álló holtfa gyűrűzésével, magas csonk, fekvő holtfa visszahagyásával, faegyedek sebzésével).

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A jelölő státuszú sziki magaskórós rétsztyepek karakterfajának tekinthető nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) speciális életmenetéhez igazodva a sziki kocsordos állományrészek kezelését az alábbi módon javasolt végezni (érintett kezelési egység: KE-4):

- Tekintettel arra, hogy a nőtény lepkék füvek szárhüvelyébe petéznek, ezért a gyep egészének tavaszi vagy kora nyári kaszálása, és a széna összegyűjtése a fiatal hernyók pusztulását, míg az élőhely késő őszi kaszálása a peték megsemmisülését eredményezheti. Mivel az imágók leginkább 25–45 cm magasságú – azaz kellően vastag és erős szárú – füveket választanak a peterakáshoz, ezért a nyár derekán vagy végén végrehajtott kaszálás sem támogatható akkor, ha a növényzet legalább a rajzási időszak kezdetéig (időjárási körülményektől függően szeptember végéig, október elejéig) nem nő meg ilyen magasságúra.
- Ha a kaszálás természetvédelmi okok miatt szükséges, vagy a gazdálkodási viszonyok miatt egyébként nem mellőzhető, úgy hatékony és célravezető eljárást jelenthet a mozaikos, illetve a sávos kaszálás alkalmazása.
- Amennyiben a kaszálás nem végezhető el kézi erővel, úgy gépi területkezelés esetén a vágólapot legalább 5-10 cm magasságban kell beállítani, mert a gyep növényzete így gyorsabban regenerálódik, illetve e megoldás az egyedek életét is kevésbé veszélyezteti. Sávos kaszálás esetén az érintetlenül hagyott növényzet szélessége legalább 5 m legyen.
- A sziki kocsordos élőhelyfoltok kaszálása – különösen a nagy szikibagoly élőhelyein – a július 10. és augusztus 20. közötti intervallumban javasolt.
- Lehetőleg minimálisra kell csökkenteni a sziki kocsordos élőhelyekre gépjárművel történő behajtást, mert ez nemcsak a gyepek épségét veszélyezteti, de a kerekek által kifejtett jelentős mértékű fizikai terhelés egyrészt elpusztíthatja a talaj felszínén vagy a tápnövényen tartózkodó lárvákat, másrészt pedig eltömítheti azokat a járatokat, melyeken keresztül a kikelő lepkék a szabadba jutnak.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete alapján kiemelt természetvédelmi stratégiának tekinthető az „*aláállapot-felmérést szolgáló és monitoring rendszerű kutatások, valamint a természetvédelmi kezelési tevékenységet megalapozó vizsgálatok végzése*”.

A Kerecsendi-erdő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 151/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet módosításáról szóló 40/2016. (VI. 15.) FM rendelet 1. sz. melléklete alapján természetvédelmi stratégiának tekinthető a „*terület természetvédelmi kezelését megalapozó kutatások, vizsgálatok elősegítése, támogatása*” (2.7). A természetvédelmi célkitűzések között pedig megfogalmazásra került a „*terület természeti értékeinek feltárását, fenntartását célzó kutatások természeti feltételeinek biztosítása*” (1.5) pont is.

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében (<http://www.termeszetvedelem.hu/nbmr>) a területen a díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*) monitorozása zajlik. A terület országos jelentőségű védett státuszából adódóan, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság rendelkezésére álltak korábban is biotikai alapadatok, elsősorban az edényes flórára, a bogár- és lepkefaunára, valamint a gerinces faunára (elsősorban avifauna) vonatkozóan. Jelen tervezés során ezek kiegészültek, különös tekintettel a

közösségi jelentőségű állat és növényfajok felmérésével, illetve a lógó-parti alegység tekintetében az élőhelytérkép elkészítésével.

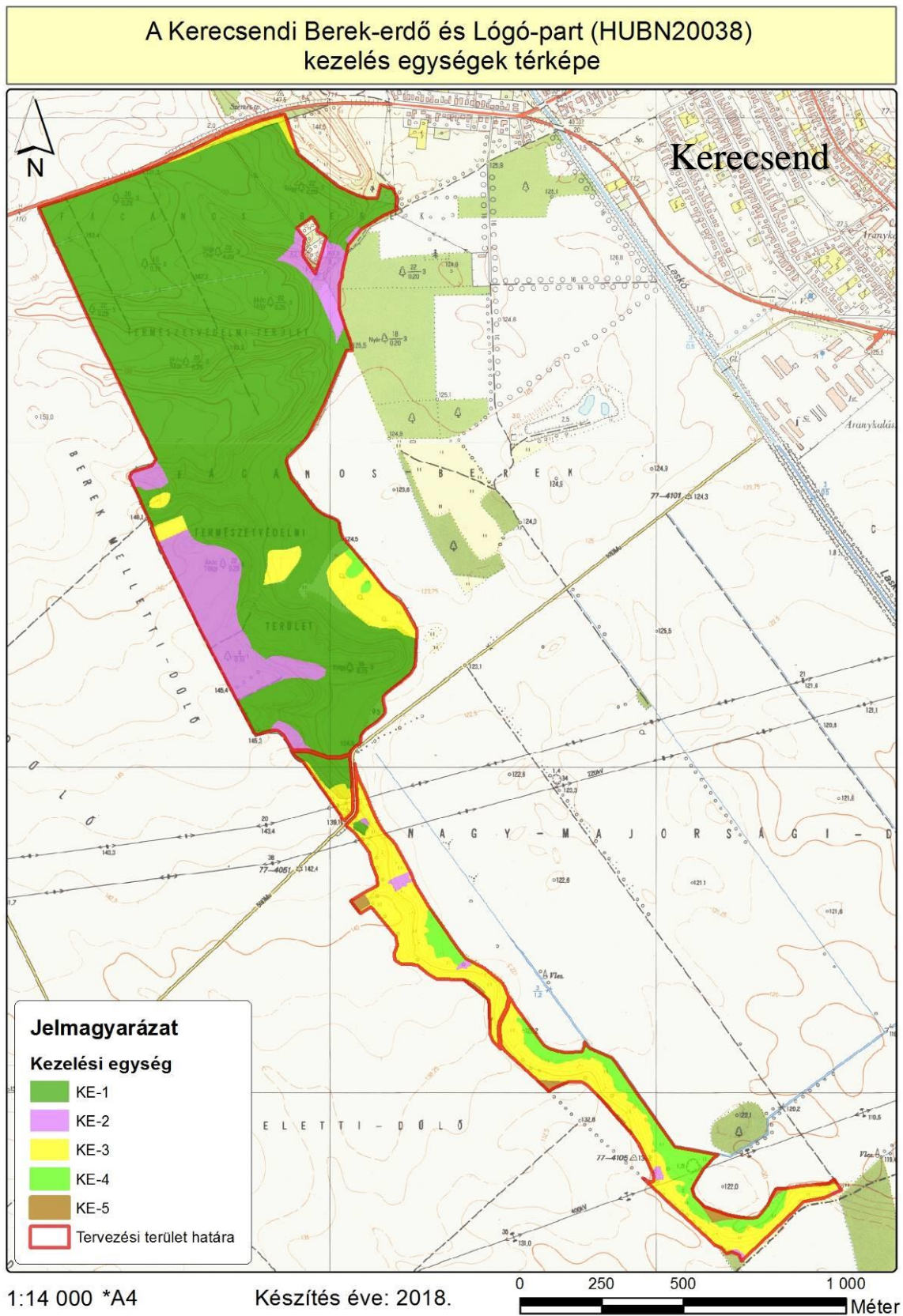
A jövőben az alábbi kutatási feladatok élveznek kiemelt prioritást:

- Természetvédelmi kezelések hatásainak vizsgálata, monitorozása (kaszálás – kiemelten a nagy szikibagolyra és a sztyeplepkére, valamint tápnövényeikre)
- Erdei madár és xilofág rovarfajok faunisztikai és közösségi szintű vizsgálata
- Az élőhelytérkép ismételt elkészítése (10 évente javasolt)
- Kiegészítő adatgyűjtés közösségi jelentőségű és védett növény- és állatfajok elterjedéséről, különös tekintettel az elmúlt években kimutatott két új közösségi jelentőségű (nem jelölő státuszú) bogárfaj esetében (skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) és ráncos gyászbogár (*Probaticus subrugosus*)).

A „Természetvédelmi eszközök a Natura2000 tölgyerdők szerkezeti és kompozíciós biodiverzitásának növelésére” témacímű LIFE pályázat keretében (LIFE16 NAT/IT/000245; 2017 – 2026) erdőszerkezet- illetve erdődinamikai vizsgálatok valósulnak meg (<http://hu.life4oakforests.eu/>).

3.2.5. Mellékletek

A kezelési egységek lehatárolását mutató térkép (2018):

A kezelési egységek összefoglaló táblázata (megj. a csillaggal (*) jelölt hrsz.-ok és erdőrészek csak részben érintik a lehatárolt kezelési egységet):

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
KE-1	Honos erdőállományok	101,72	Kerecsend 057/4*, 071/3/b*, 071/3/c*, 071/3/g*, 071/3/h*, 071/3/j, 071/3/k, 071/3/l, 071/3/m, 071/3/n*, 072/27*	Kerecsend 1/A, 1/B, 1/CE*, 14/A*, 2/A, 2/B, 3/A*, 3/NY, 4/A*, 5/A*, 5/B, 5/TI, 6/A, 6/NY, 7/A, 7/NY1, 7/NY2, 8/B, 8/C, 8/CE2, 8/D*, 8/E, 8/F*, 8/G, 8/H*, 8/I, 8/J
KE-2	Idegenhonos és származékerdők	13	Kerecsend 057/11*, 057/13*, 057/19*, 057/4*, 071/3/b*, 071/3/c*, 071/3/f, 071/3/g*, 071/3/h*, 071/3/n*	Kerecsend 1/C, 1/CE*, 3/A*, 4/A*, 4/B, 5/A*, 5/CE, 8/A, 8/D*, 8/H*
KE-3	Löszgyepek, félszáraz gyepes és cserjések	21,62	Kerecsend 057/10, 057/11*, 057/12*, 057/13*, 057/19*, 057/2, 057/4*, 071/3/a, 071/3/b*, 071/3/c*, 071/3/n*, 071/3/p, 072/27*	Kerecsend 1/CE*, 14/A*, 4/C, 8/CE1*, 8/F*, 8/TI
KE-4	Üde mocsárrétek, szikes rétsztyepek	5,52	Kerecsend 057/12*, 057/13*, 057/19*, 071/3/n*	Kerecsend 8/CE1*
KE-5	Elszántott gyepszegélyek	0,93	Kerecsend 057/11*, 057/13*, 057/19*	-

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület jelentős része (98%) átfed országos védett természeti területtel (Kerecsendi-erdő TT és Hevesi Füves Puszták TK). A tulajdonviszonyok markánsan eltérnek a tervezési terület két alegységében. A Kerecsendi-erdő állami tulajdonban van a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében (a tulajdonosi jogokat a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet gyakorolja). A Lógó-part alegységének gyepjei a kárpótláskor magántulajdonba kerültek. Egy ingatlant (Kerecsend 057/11) a Magyar Állam 2016-ban megvásárolt, majd ezt követően természetvédelmi vagyongazdálkodásba adott. A többi gyepterület ma is magántulajdon. Az ingatlanok egy része 1/1 tulajdonban van (Kerecsend 057/10, 057/12, 057/13, 072/27), a

Kerecsend 05/17 osztatlan közös tulajdonban van. Az osztatlan közös tulajdonrész jelentős részének kimérése 2018-2019-ben megtörtént. Kisebb ingatlanok állami tulajdonba kerültek (a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodóként történő kijelölése folyamatban van).

A mezőgazdasági területek, melyek között dominálnak a gyepterületek jelenleg – a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság által kezelt kisebb részek kivételével – nem kezeltek. A kezelés akadálya egyrészt a terület adottságaiból is következik (meredek letörés, terasz), ahol a rentábilis gazdálkodás nem folytatható (figyelembevéve a gyepársulások magas természeti értékének megőrzési elvárásait is). Ebből következően a területek rekonstrukciójára helyeződik a hangsúly, amelyet a tulajdonosi kezelő a 3.3.2. fejezetben hivatkozott Integrált LIFE projekt keretében terv elvégezni 2021-től.

A fenntartó gyepgazdálkodást az is hátráltatja, hogy a lógó-parti alegységben a három érintett MePAR blokk területének csak töredéke támogatható (össz. 10,2 hektár). Két blokk teljesen lefedi a tervezési területet (MYXN0-M-19 – támogatható terület nincs a blokkban ill. MYURL-8-19 – támogatható terület kiterjedése 3,4 hektár), míg egy blokk a tervezési területen is túlnyúlik (MXT36-3-19 - támogatható terület kiterjedése 6,9 hektár). A Kerecsendi-erdő területén nincs mezőgazdasági szempontból támogatható területrész.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a 2015-2018 között folyamatosan megjelentetett pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végéhez közeledve – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. évre egy átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti évben várhatóan a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2022-től indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetők el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrésztlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírás csoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítók) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen részben állami erdőterületek, részben pedig erősen cserjésedő, relatíve alacsony támogathatóságú blokkokkal átfedő gyepterületek vannak. Utóbbiaknál a vegyes tulajdoni szerkezet a jellemző (állami és magántulajdon).

A terület adottságai (ingatlan- és erdészeti nyilvántartás, tulajdonviszonyok) függvényében az alábbi releváns a tervezési területen is elérhető támogatások adhatók meg:

A) Gyepterületek esetében:

- Alaptámogatás (SAPS):

A támogatás mértékéről évente a vidékfejlesztésért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008. (IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszereit tartalmazza. A mezőgazdasági tevékenységet átmenetileg nem folytató gazdálkodókra az ún. minimumkövetelmények vonatkoznak a növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapot megőrzése érdekében. Ez utóbbi, az elgyomosodás és a túllegetetés elkerülésére vonatkozó előírásokat szintén a 10/2015. (III. 13.) FM rendelet állapítja meg

- Az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (zöldítés):

A zöldítés keretében elnyert támogatási összeget kifejezetten az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra kell fordítani. Elsődleges célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők egyre nagyobb mértékben járuljanak hozzá a mezőgazdaság alapját is képező környezet és természeti erőforrások megőrzéséhez.

A zöldítés három különböző gyakorlat összessége: állandó gyepterületek fenntartása; terménydiverzifikáció (azaz a növénytermesztés diverzifikálása, változatosabbá tétele), illetve az ökológiai jelentőségű területek kijelölése (EFA). A zöldítés három gyakorlata nem minden esetben különül el egymástól.

Fontos, hogy a zöldítés támogatást csak az egységes területalapú (SAPS) támogatással érintett területek után lehet igényelni.

- Agrár-környezetgazdálkodási támogatás (AKG):

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza. A támogatás fő céljai a vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a környezet állapotának megőrzése és javítása, a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, környezetvédelmi szolgáltatások biztosítása, a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése. Kiemelten kívánja továbbá támogatni a biodiverzitás megőrzését a természetes életkörülményeik között (a gazdaságban), a természet, a víz, és a talaj védelmét a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakításával, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat kialakításával. Jelen vidékfejlesztési támogatási ciklusban az alábbi felhívások jelentek meg: VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2015) és VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2016).

- Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

A Natura hálózat gyep hasznosítású területeire a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól értelmében speciális földhasználati előírások vonatkoznak, melyek betartása többletköltséget, illetve bevételkiesést jelentenek a gazdálkodók számára. A Vidékfejlesztési Program keretében pályázható „VP4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” kompenzációs támogatás ezeknek a többletköltségeknek, valamint kieső bevételeknek az ellentételezésére szolgál.

- Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

A „VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 18)” pályázat célja egyrészt a konvencionális területek ökológiai művelés alá vonásának ösztönzése, másrészt az ökológiai művelésbe vont területeken a gazdálkodási mód fenntartása, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások:

- Nem termelő beruházások

A Vidékfejlesztési Program keretében a „VP4-4.4.1-16. - Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások” pályázat alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

B) Erdőterületek esetében:

KAP II. pillér - Erdészeti támogatások

- VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése
- VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
- VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése
- VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése
- VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A jelenleg is elérhető támogatási programokkal a terület fenntartó kezelése elvileg megvalósítható (lásd Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó kötelező földhasznosítási előírások). Mivel távlati természetvédelmi célként fogalmazzuk meg a mozaikos élőhelyek fenntartását és fejlesztését (mely együtt járhat nem záródott erdő-gyep struktúrák kialakításával), ez mindenképp nevesítendő a jövőbeli agrár-erdészeti támogatási rendszerekben.

Mivel az állami erdőgazdálkodó a kompenzációs jellegű támogatásokból ki van zárva, javasolt az erdő-környezetgazdálkodási célprogramoknál olyan speciális forrásokat is nevesíteni, melyek révén az állami erdőgazdálkodó is érdekelt lehet speciális élőhelyvédelmi és/vagy fejlesztési tevékenységek megvalósításában (pl. a jelenleg elérhető szerkezet-átalakítási célprogramhoz hasonlóan).

3.3.2. Pályázati források

Egy LIFE pályázat („Természetvédelmi eszközök a Natura2000 tölgyerdők szerkezeti és kompozíciós biodiverzitásának növelésére”; LIFE16 NAT/IT/000245; 2017 – 2026)

keretében idegenhonos faállományok szerkezetátalakítása fog megvalósulni a tervezési területen a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság gesztorságában (<http://hu.life4oakforests.eu/>). A tervezési terület a 2019-ben indult integrált LIFE projekt („A pannon gyepék és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával”; LIFE17 IPE/HU/000018) kezelési célterülete, ahol cserjeirtás és inváziós növényfaj eltávolítása tervezett 2020-2026 között (<http://www.grasslandlifeip.hu/fooldal>).

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

A Natura 2000 fenntartási terv esetében kötelezően alkalmazandó kommunikációs eszközök az alábbiak voltak:

- önkormányzati közzététel
- gazdafórum vagy falufórum
- honlap
- érintettek e-mailen/levélben történő megkeresése

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A tervezési folyamat során a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság honlapján folyamatosan frissülő tematikus aloldalt alakítottunk ki, ahol a területekkel kapcsolatos alapinformációk mellett a (véleményezhető) egyeztetési tervdokumentációt is elérhetővé tettük pdf formátumban: <https://www.bnpi.hu/hu/natura-2000-fenntartasi-tervek>

Eszköz típus	Alkalmazott dokumentáció	Mutatók	Időpont
Érintettek levélben és/vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	BNPI Iktatórendszer (ügyiratszám), feladást igazoló szelvényről másolat, e-mail visszaigazolós tértivevény	Üisz: 1110/1/2019. 22 db levél kiküldése érintetteknek + elektronikus levél (ismert címek esetén)	2019.03.01
Nyomtatott tájékoztató	A BNPI elkészített egy Natura 2000 dossziét, mely a tervezéssel és a Natura 2000 területekkel kapcsolatban számos információval látja el a célzott érintettek körét (elsősorban: gazdálkodók, földhasználók).	A fórumon a jelenlevőknek átadott dossziék száma (8 db)	2019.03.13
Fórum (összes érintett)	Jelenléti ív, emlékeztető, fotódokumentáció	Üisz: 1110/1/2019. Fórum résztvevők száma: 9 fő.	2019.03.13
Önkormányzati közzététel	Igazolás az önkormányzat részéről	Üisz: 1110/2/2019. (kifüggesztés), 1110/6/2019. (igazolás)	2019.03.01
Honlap	Elérhetősége, adatfeltöltés dátuma	https://www.bnpi.hu/hu/natura-2000-fenntartasi-tervek	2019.03.01

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Célcsoport	Szervezetek, képviselő
Gazdálkodók, területhasználók (mezőgazdaság)	Magántulajdonosok (8 tulajdonos)
Erdőgazdálkodók	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
Vadgazdálkodók	Kerecsend-Füzesabony Földtulajdonosi Közösség
Önkormányzatok	Kerecsend Község Önkormányzata
Hatóságok	nevesítve: <ul style="list-style-type: none"> • Heves Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály • Heves Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály • Heves Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Földművelésügyi Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Erdészeti Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály
Civil szervezetek, köztestületek, kamarák	nevesítve: <ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Heves Megyei Igazgatósága • OMVK Heves Megyei Területi Szervezete • Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 34 sz. Bükki Helyi Csoportja
Kezelők, egyéb szolgáltatók	nevesítve: <ul style="list-style-type: none"> • ÉMÁSZ HÁLÓZATI KFT. • MAVIR Magyar Villamos Energia-Ipari Átviteli Rendszerigazgató ZRT
Helyi lakosság	Az érintett település lakosai

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A Heves Megyei Kormányhivatal Heves Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály a 10.020/2019. ikt. számú véleményében megállapította, „*hogy a fenntartási tervben foglaltak földvédelmi érdekeket nem sértenek, ezért a tervdokumentációt elfogadásra javasolja, ellenvetése, kifogása nincs*” (BNPI ikt. sz.: 1110/4/2019.).

A Heves Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály HE6AVFTO/00012-8/2019. ikt. számú véleményében jelezte (BNPI ikt. sz. 1175/3/2019.), hogy *„a Heves Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály feladat- és hatáskörébe nem tartozik természetvédelmi kezelési tervek szakmai szempontból történő megítélése, véleményezése. Erre tekintettel a véleményezési eljárásban nem áll módunkban részt venni.”*

4. Felhasznált irodalom

- Baráz Cs. (2014): Dél-Heves kistájai – különös tekintettel a vízrajzra. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 9-24.
- Borbáth P. (2014): A Hevesi-sík madárfaunájának jellemzése. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 131-160.
- Bölöni J., Molnár Zs., & Kun A. (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei. Vegetációtípusok leírása és határozója (ÁMÉR 2011). MTA ÖBKI Vácrátót 439 pp.
- Diczházi I. (2014): A Hevesi-sík folyóvizeinek természetvédelmi célú állapotértékelése a halfauna összetétele alapján. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 117-130.
- Dövényi Z. (szerk) (2010): Magyarország kistájainak katasztere, az első kiadást szerkesztette: Marosi S. és Somogyi S., Második, átdolgozott és bővített kiadás, Budapest: MTA Földrajztudományi Kutatóintézet. ISBN 978-963-9545-29-8.
- Endes, M., Harka, Á. (1987): A Heves-Borsodi-síkság gerincesfaunája. Tiszai Téka 2. Kiadja a Heves Megyei Múzeumok Igazgatósága, Eger, p. 31-36.
- Frank T. (2000): Természet – Erdő – Gazdálkodás. – Az MME Könyvtára: 16.
- Haraszty L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. - Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány, Csákvár, 956 pp.
- Harka Á. – Sallai Z. (2004): Magyarország halfaunája. Nimfea Természetvédelmi Egyesület, Szarvas. 269 pp.
- Király G. – Molnár Zs. – Bölöni J. – Csiky J. – Vojtkó A. (szerk.): Magyarország földrajzi kistájainak növényzete. MTA ÖBKI. Vácrátót
- Kozma P. (2014): Adatok a Hevesi-sík nagylepkefaunájának ismeretéhez (Macrolepidoptera). In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 97-116.
- Ködöböcz V., Křivan V. (2014): A Hevesi-sík Cicindellidae- és Carabidae-faunája. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 69-96.
- Marosi S. – Somogyi S (szerk.) (1990): Magyarország kistájainak katasztere I-II. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest.
- Marosi S. – Szilárd J. (szerk.): Magyarország tájfldrajza 2. A tiszai Alföld. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Pelle B.né (szerk.:) (1980b): A Hevesi járás In: Végh J. – Ördög F. – Papp L. (szerk.): Heves megye földrajzi nevei. III. Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai. 145. szám.
- Sallai Z. (2002): Adatok a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet halfaunájához, különös tekintettel a Hanyi-érre vonatkozóan. A Puszták. 17. pp. 49–58
- Schmotzer A. (2014): A Hevesi-sík flórákutatójának eredményei. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 25-68.
- Tóth L. (szerk.) (2005): Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet bővítés 2. ütem természetvédelmi kezelési terve. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, Eger, kézirat 110 pp.
- Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (szerk) (2014): Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet bővítés 2. ütem természetvédelmi kezelési terve. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, Eger, kézirat 58 pp.
- Földművelésügyi Minisztérium, Környezetügyért Felelős Helyettes Államtitkárság – Természetmegőrzési Főosztály (szerk.) (2018): Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. – KvVM, Budapest, 40 pp.

Világháló helyek:

<http://www.termeszetvedelem.hu/>

<http://www.natura2000.hu/hu>

<http://bnpi.hu/naturaterv>

http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal

<http://natura2000.eea.europa.eu>

https://www.nebih.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/erdeszeti_igazgatosag/erdeszeti_szakteruletek/erdotervezes/korz_erd

<https://www.mepar.hu/mepar/>

<http://ova.info.hu/ujvgtajak.html>

<http://www.utadat.hu/>

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

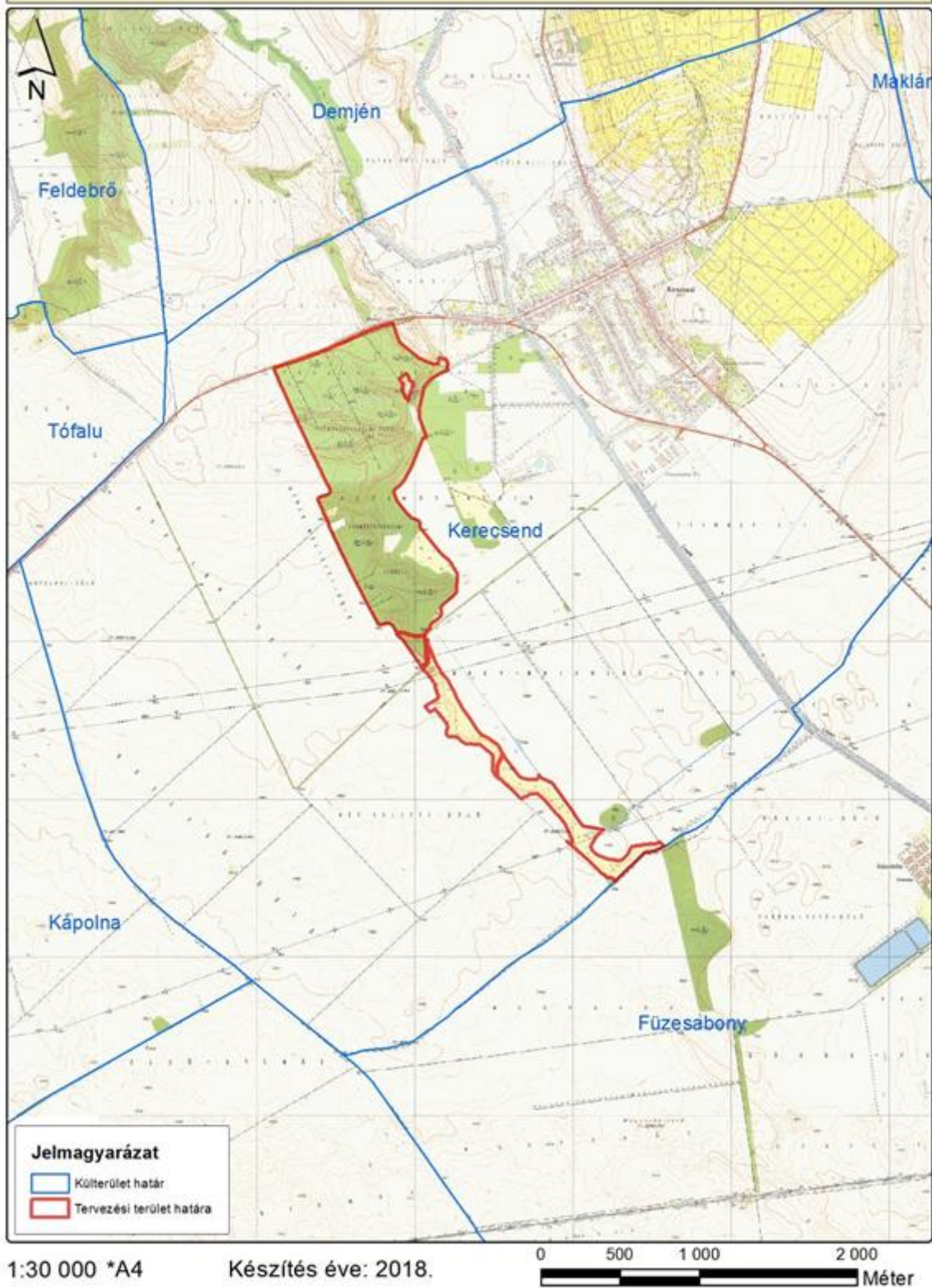
<http://turistautak.hu/>

<http://www.novenyzetiterkep.hu>

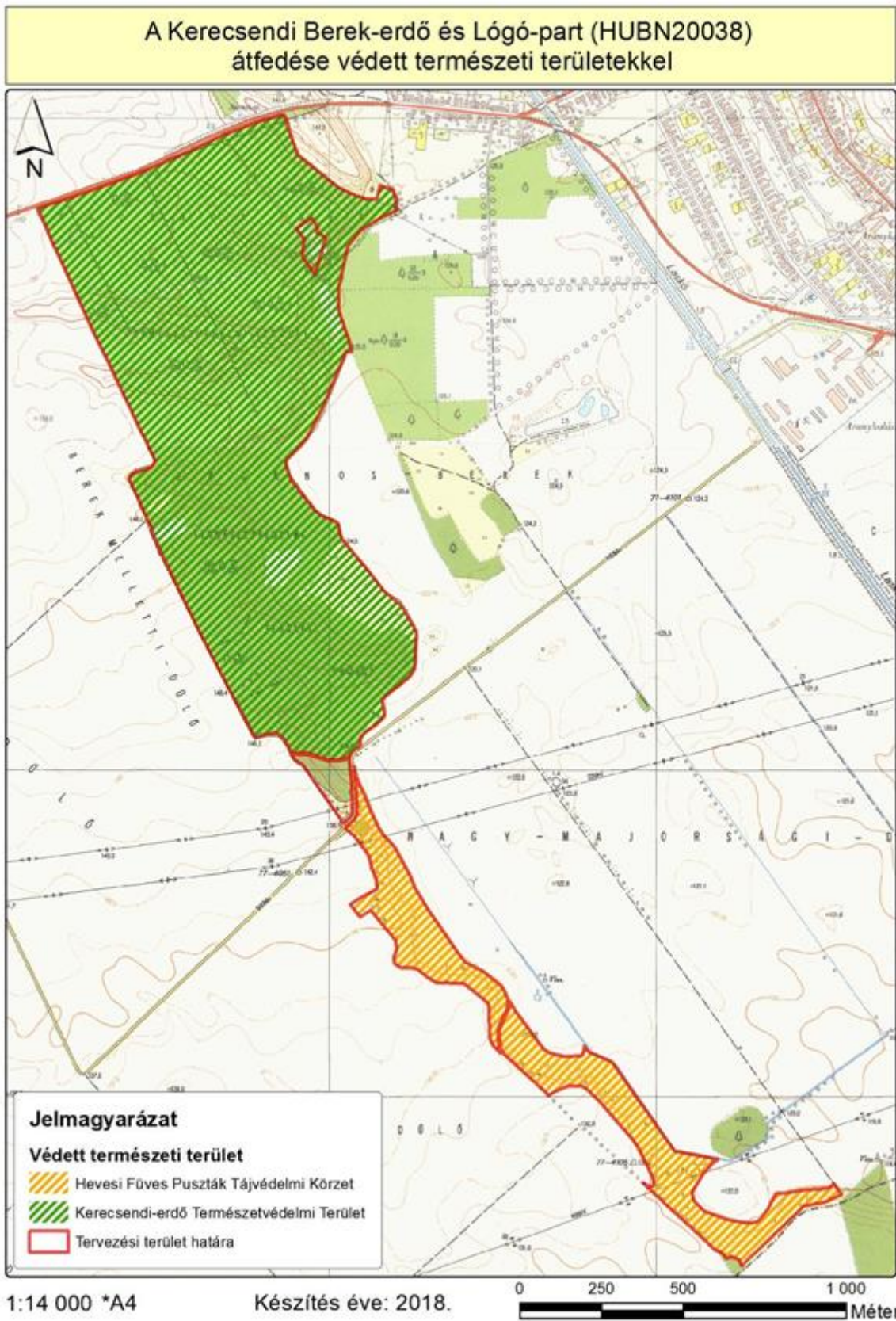
5. Térképek

- 1) A tervezési terület áttekintő térképe
- 2) A tervezési terület átfedése országos jelentőségű védett természeti területekkel
- 3) A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási térképe
- 4) A tervezési terület művelési ág megoszlási térképe
- 5) A tervezési terület tulajdonviszony megosztás térképe
- 6) A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyongazdálkodásában lévő területei
- 7) A tervezési terület erdészeti térképe
- 8) Az országos ökológiai hálózat térképe
- 9) A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján) 2/1
- 10) A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján) 2/2
- 11) A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelytérképe 2/1
- 12) A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelytérképe 2/2

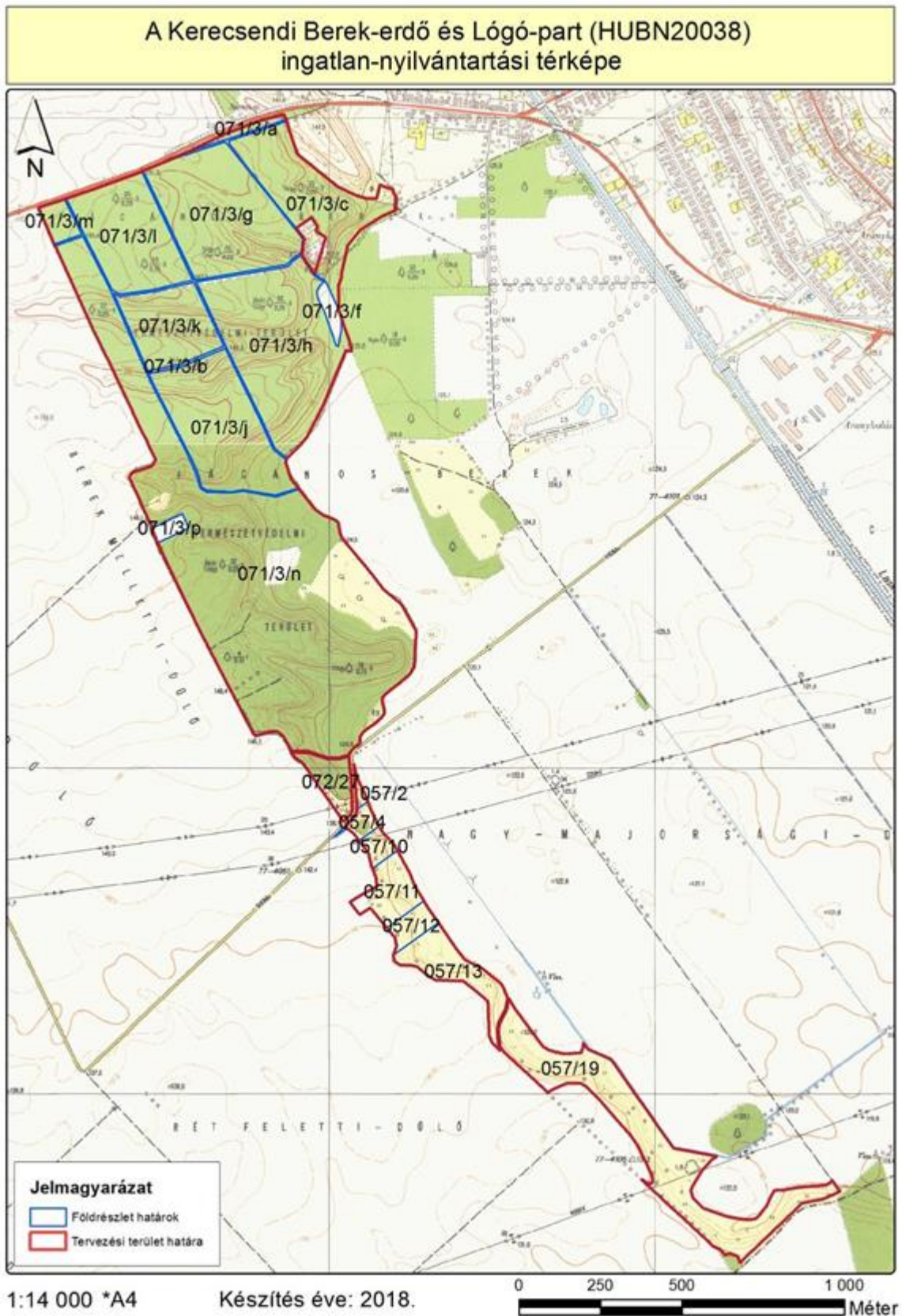
A Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part (HUBN20038)
áttekintő térképe

1. ábra: A tervezési terület áttekintő térképe

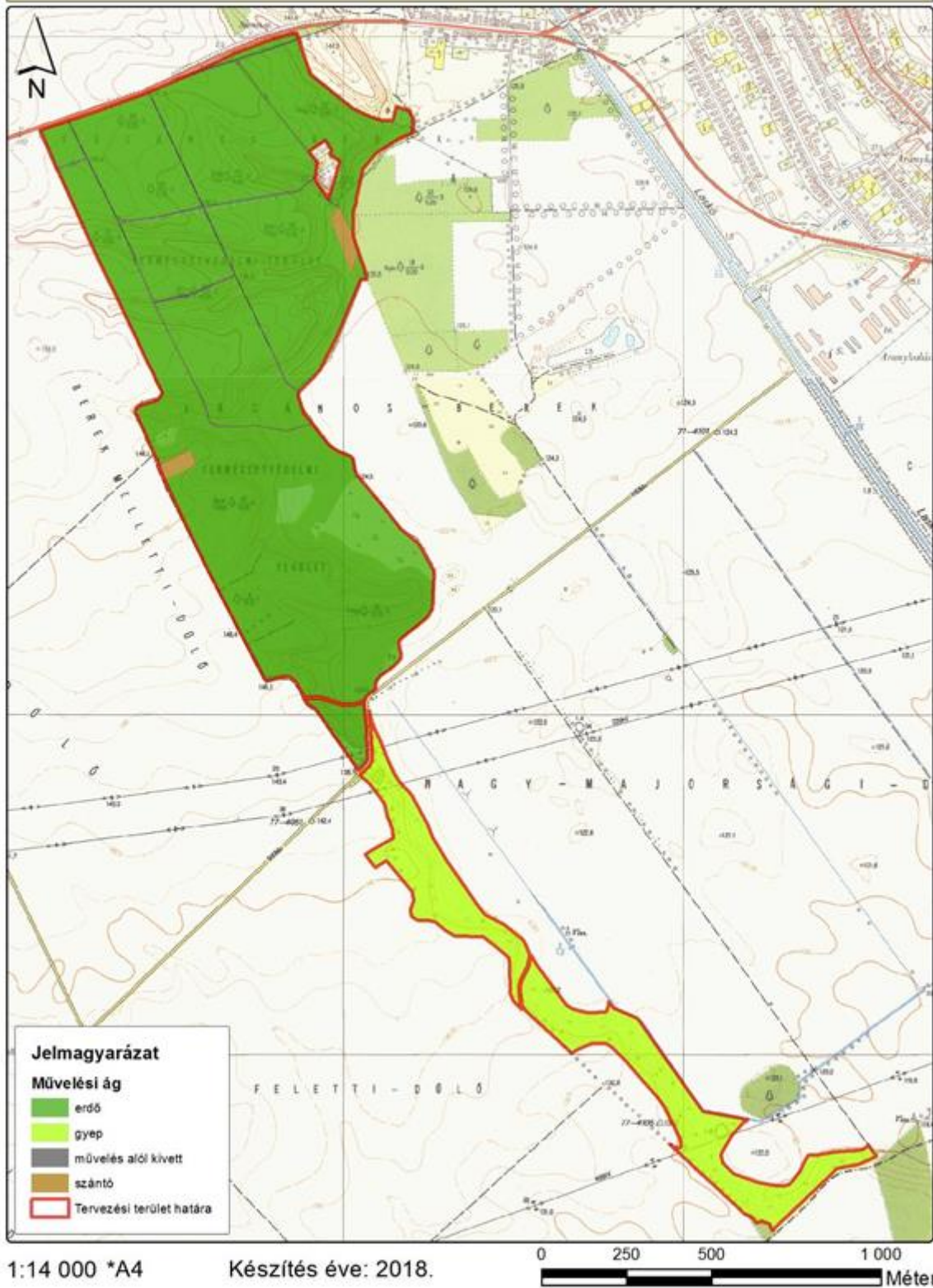

2. ábra: A tervezési terület átfedése országos jelentőségű védett természeti területekkel

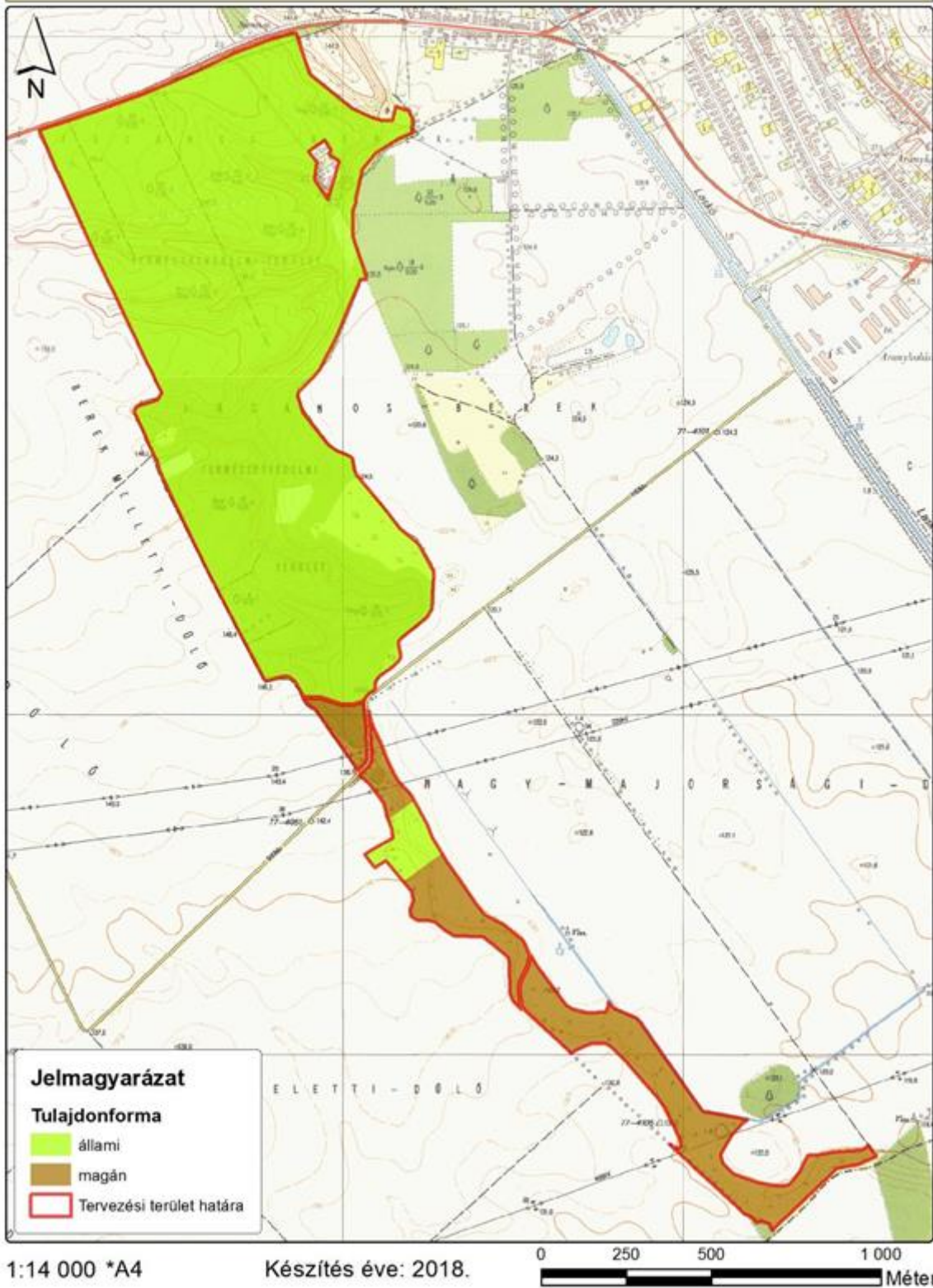
3. ábra: A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási térképe

A Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part (HUBN20038)
művelési ág megosztási térképe

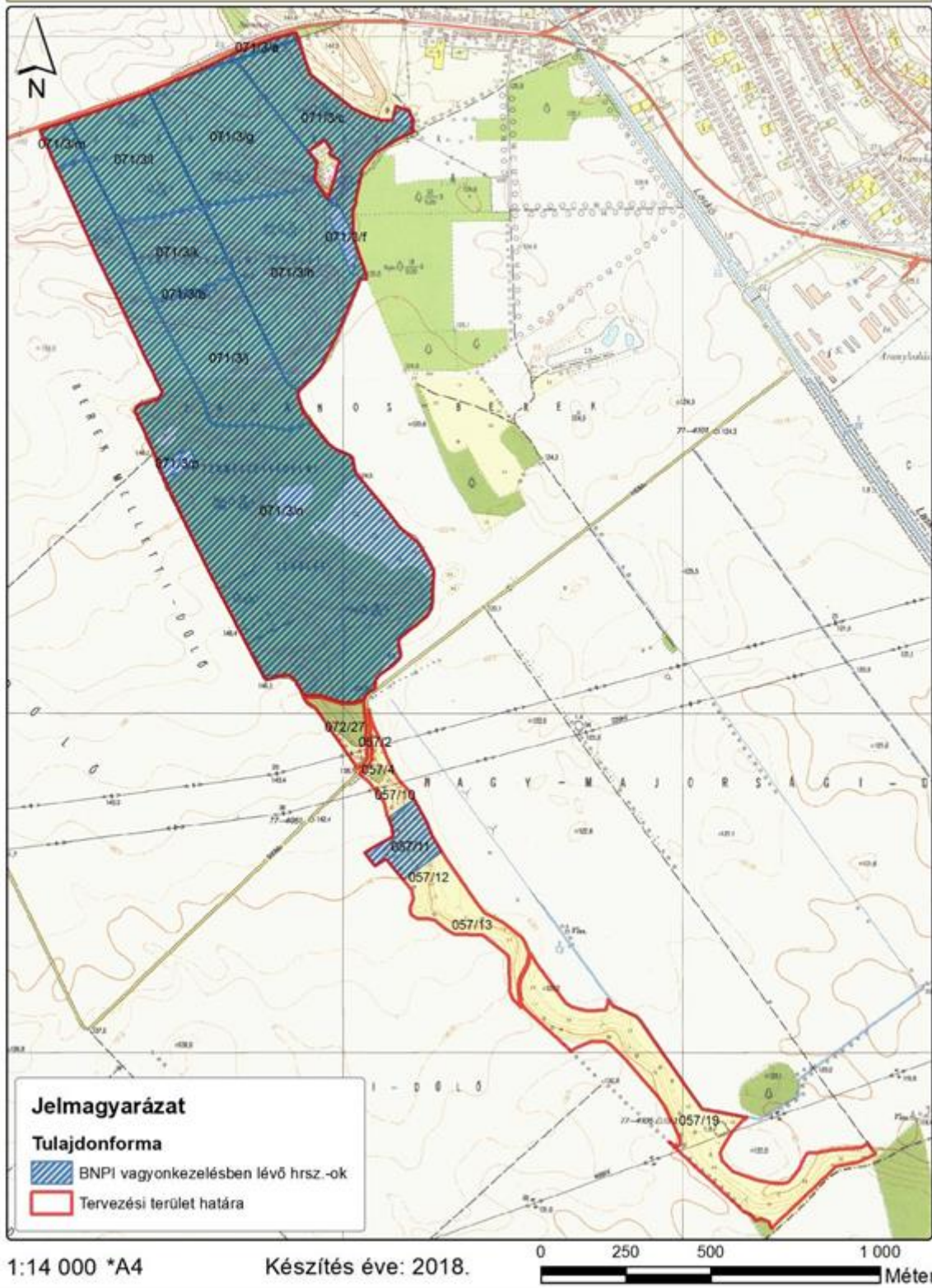
4. ábra: A tervezési terület művelési ág megosztási térképe

A Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part (HUBN20038)
tulajdonviszony megoszlási térképe

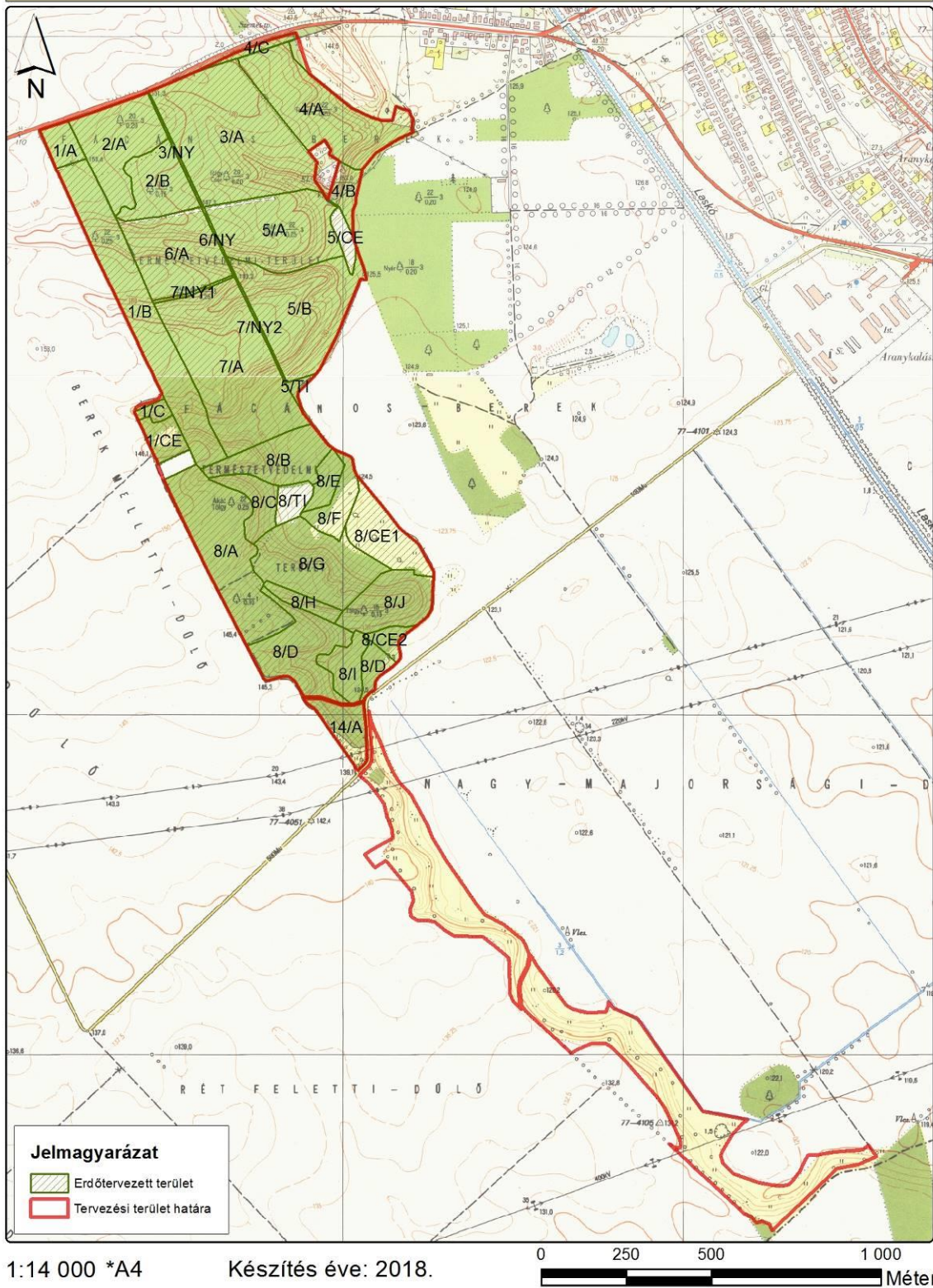
5. ábra: A tervezési terület tulajdonviszony megosztás térképe

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyonkezelésben lévő területei a Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part (HUBN20038) területén

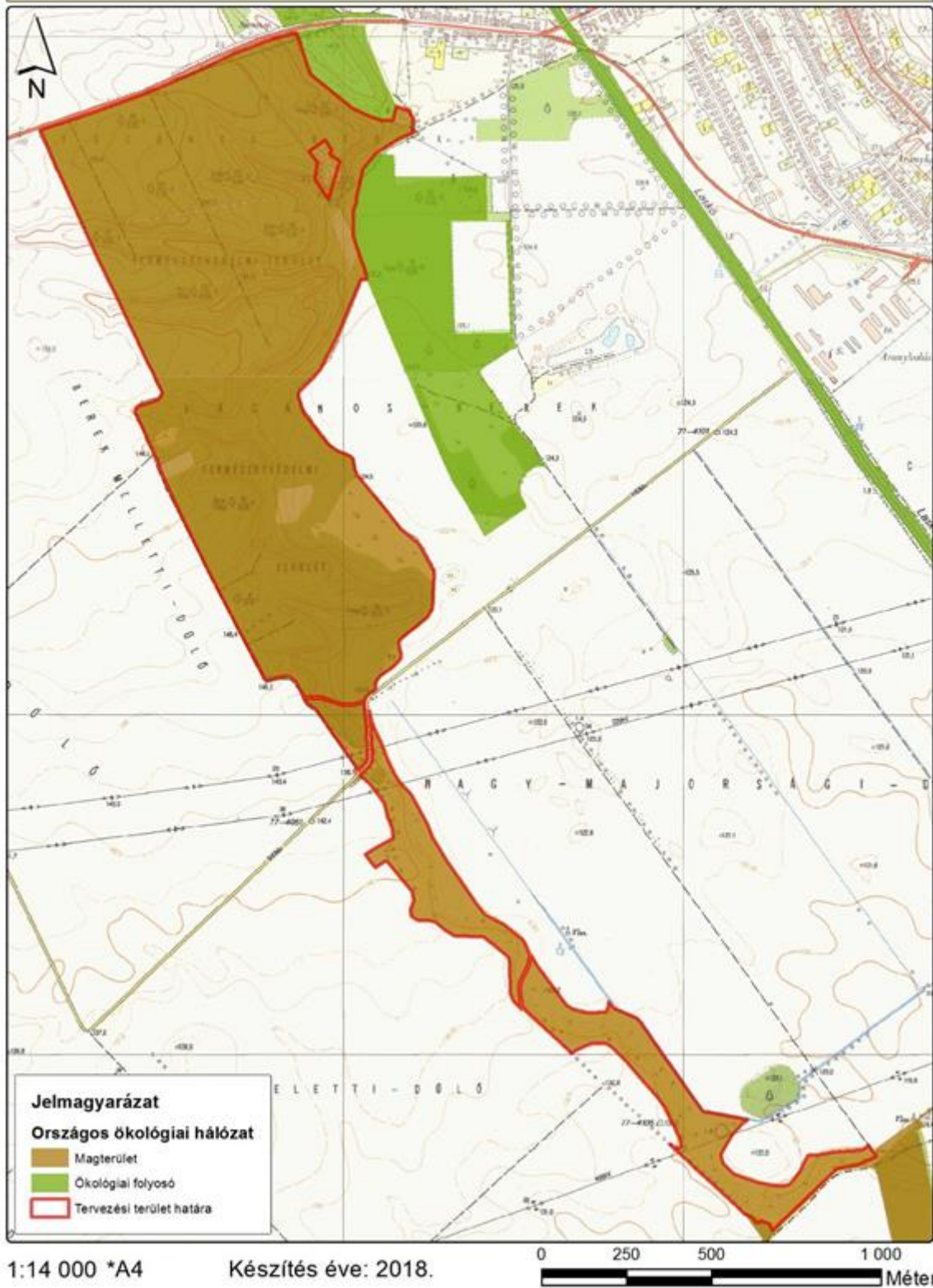
6. ábra: A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyonkezelésében lévő területei

A Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part (HUBN20038)
erdészeti térképe

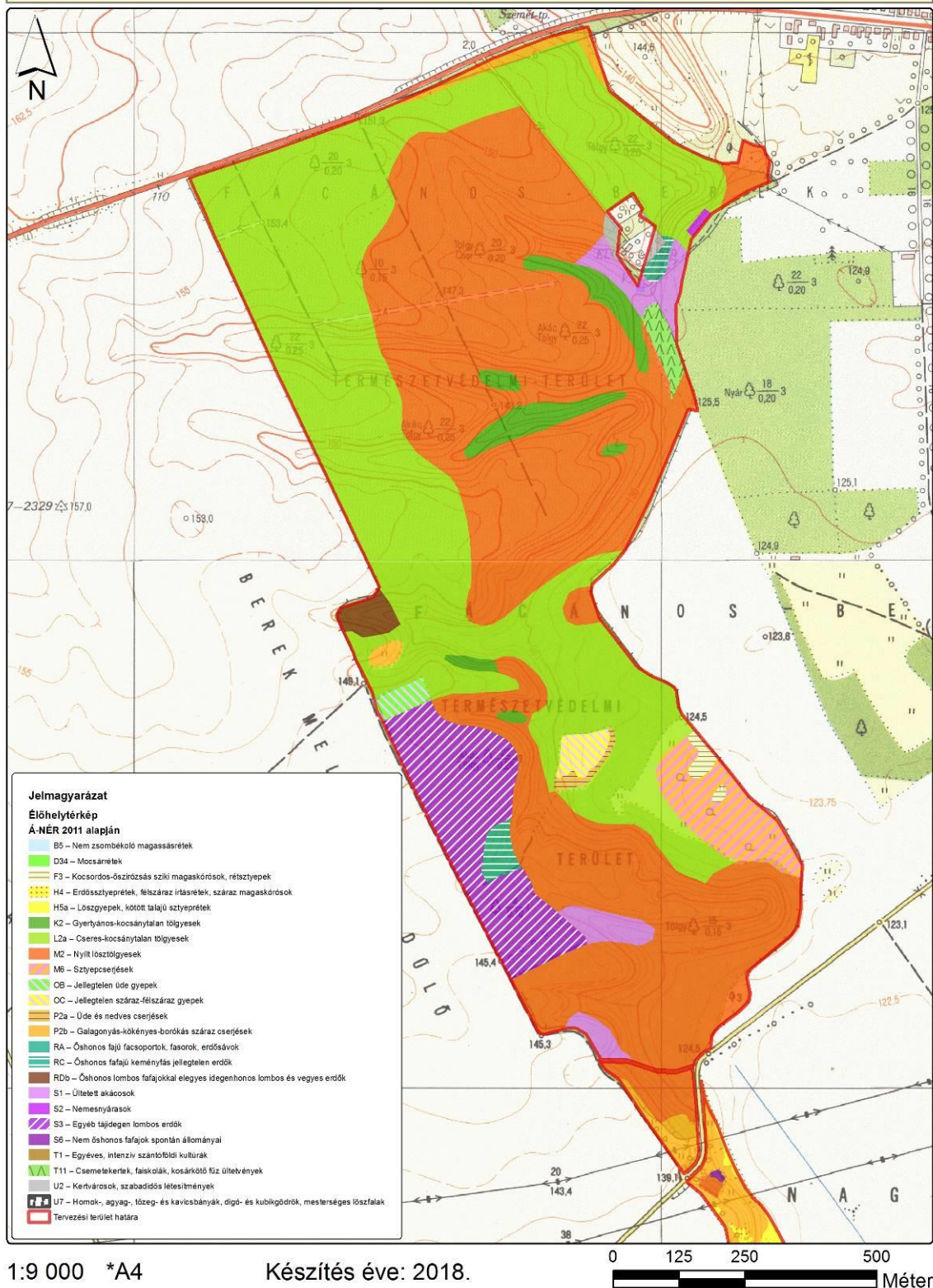
7. ábra: A tervezési terület erdészeti térképe

A Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part (HUBN20038)
országos ökológiai hálózat térképe

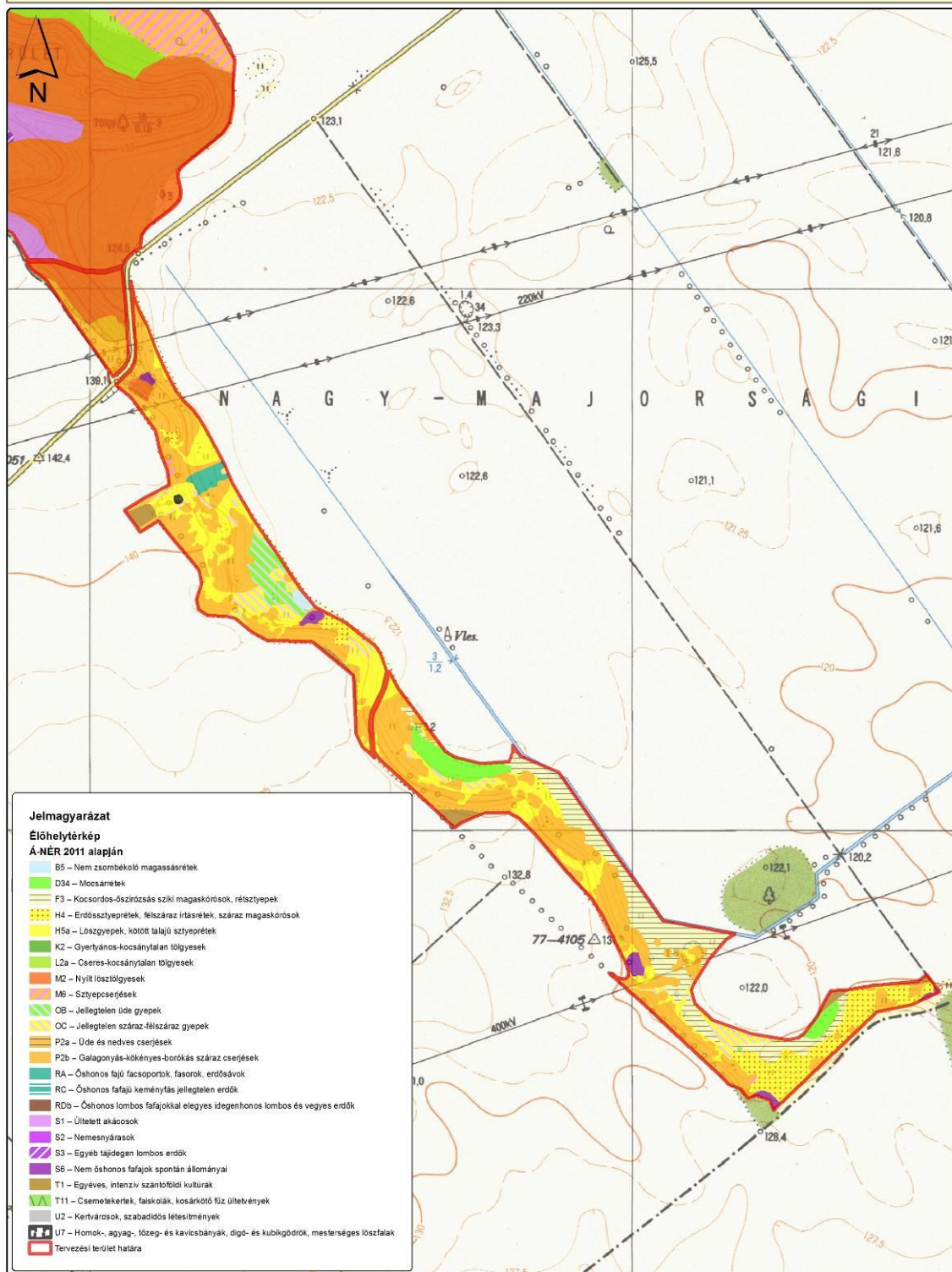
8. A tervezési terület átfedése az országos ökológiai hálózattal

A Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part (HUBN20038) élőhelytérképe 2/1

9. ábra: A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján) 2/1

A Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part (HUBN20038)
élőhelytérképe 2/2

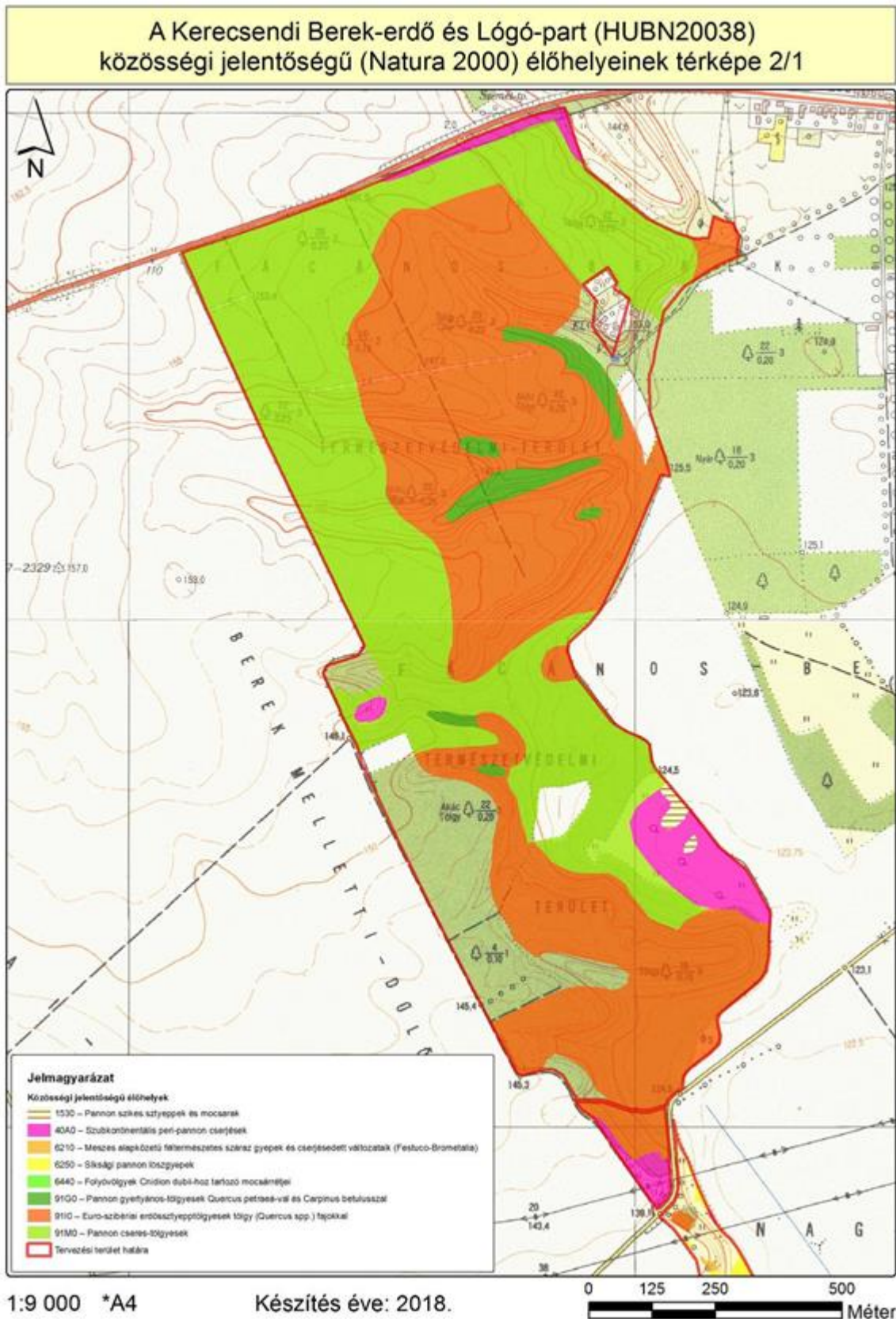

1:9 000 *A4

Készítés éve: 2018.

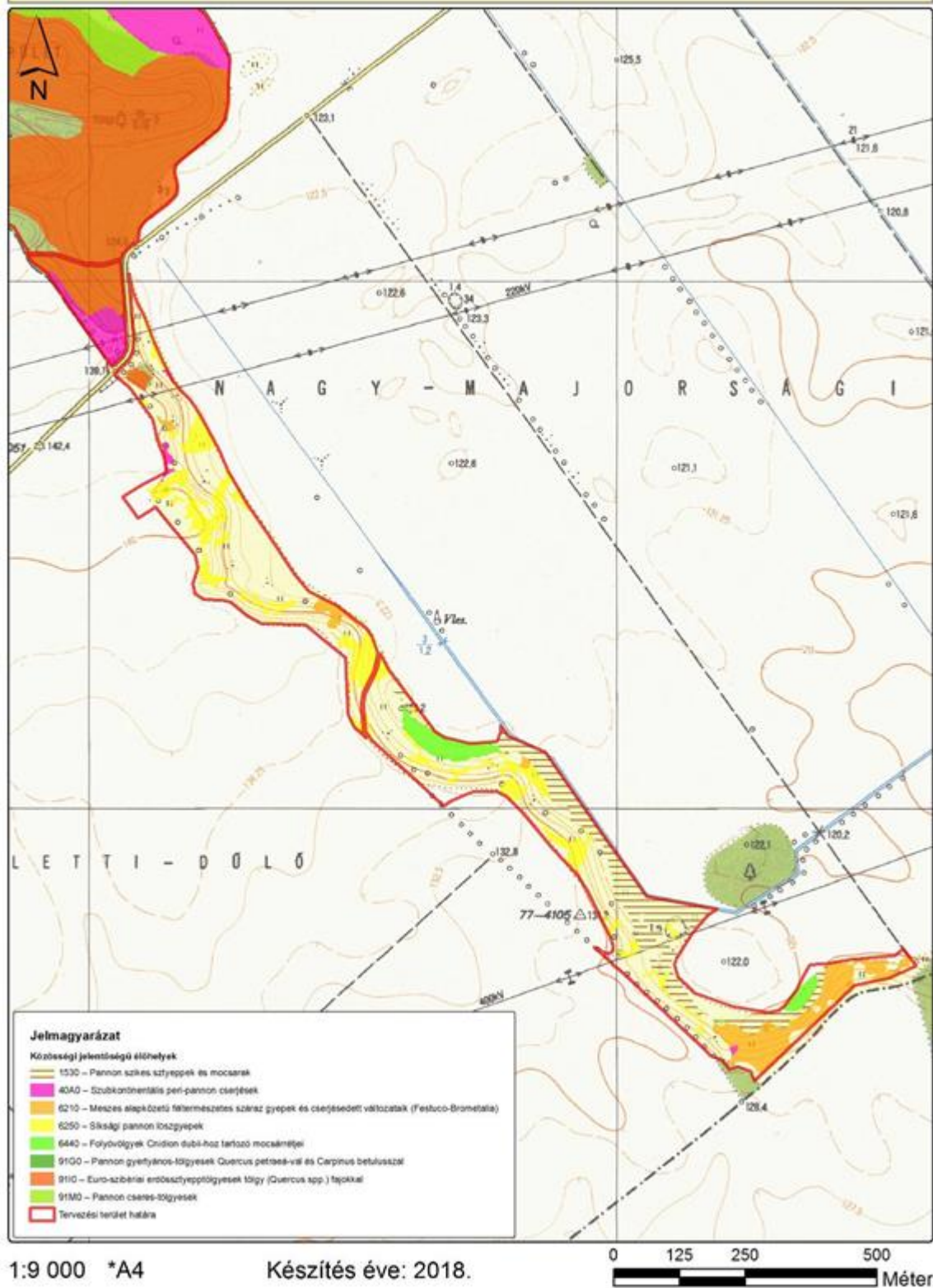
0 125 250 500 Méter

10. ábra: A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján) 2/2

11. ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelytérképe 2/1

A Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part (HUBN20038)
 közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelyeinek térképe 2/2

12. ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelytérképe 2/2

6. Fotódokumentáció

1) kép: Lösztölgyes nyiladéka, tavaszi aszpektussal (KE-1)

2) kép: Helyreállított erdei tisztás (KE-3)

3) kép: Cserjésedő löszgyepek a Lógó-parton (KE-3)

4) kép: Mocsári kutyatejes mocsárrét (KE-4)

7. Jóváhagyó nyilatkozat

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUBN20038 Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUBN20038 Kerecsendi Berek-erdő és Lógó-part Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2020. július „24.”